

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 11 88 671
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

telefoon
Zaaknummer 6042603

Gemeente Kampen

Postbus 5009
8260 GA KAMPEN

Datum
13.07.2021

Kenmerk
2021-0125461

Bijlagen
5

Uw brief
6-11-2020

Uw kenmerk
-

Onderwerp: Vergunning Wet natuurbescherming

Geachte ,

Ecogroen heeft, namens u, een aanvraag om een vergunning op grond van de Wet natuurbeschermingswet – Natura 2000-gebieden (verder Wnb – Natura 2000-gebieden) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 6 november 2020¹ ontvangen. De aanvraag betreft de aanleg en het gebruik van een fietspad langs de Zwarte Meerdijk tussen de N50 en de rietopslag aan de Stikkenpolderweg op Kampereiland te Kampen. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Wij verlenen u een vergunning² voor de aanleg en het gebruik van een fietspad langs de Zwarte Meerdijk te Kampen. De motivering hiervoor is in bijlage 2 (overwegingen) weergegeven.

De aanvraag en de bijbehorende stukken zijn onderdeel van de vergunning.

De vergunning wordt verleend voor onbepaalde tijd.

Voorschriften

Wij verbinden aan de vergunning voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Toetsing Soortenbescherming

Uit de stukken bij de aanvraag blijkt dat er geen ontheffing voor beschermde soorten noodzakelijk is. Daarnaast delen wij de conclusie van Ecogroen, in hun reactie op de zienswijze ten aanzien van het nieuwe nest van de Zeearend in het Natura 2000-gebied. Er is naar ons inziens voldoende aangetoond dat dit nest niet zal worden verstoord, gezien de afstand en de tussenliggende dijk. Daarom is naar ons oordeel hiervoor ook geen ontheffing Wnb-Soorten noodzakelijk.

¹ EDO-kenmerk 2020/0310819

² Op basis van art. 2.7, tweede lid Wet natuurbescherming

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd³. De verschuldigde leges voor dit besluit bedragen:

Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.3	Wnb Natura 2000-gebieden – realiseren van een project	€ 2.756,00
Totaal leges		€ 2.756,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Tot slot

Heeft u nog vragen naar aanleiding van ons voorgenomen besluit, dan kunt u bellen met [REDACTED]. Zij is te bereiken via telefoonnummer [REDACTED].

[REDACTED]

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden 'Zwarte Meer' en 'Ketelmeer & Vossenmeer'
Bijlage 4	Verstoringscontouren broedvogels
Bijlage 5	Locaties verkeersborden langs fietspad en hekwerken met verboden toegang bij ingangen natura 2000-gebied 'Zwarte Meer'

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en Wethouders van Kampen;
- Ecogroen B.V., t.a.v. [REDACTED];
- Gedeputeerde Staten van Flevoland, t.a.v. [REDACTED];
- Stichting Natuur en Milieu Overijssel, [REDACTED];
- Vereniging Natuurmonumenten, [REDACTED]

³ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u naar de rechter.

U kunt beroep instellen als:

- u een zienswijze tegen het ontwerpbesluit heeft ingediend,

Of:

- het u als belanghebbende in redelijkheid niet kan worden verweten dat u geen zienswijze heeft ingediend,

Of:

- u als belanghebbende bezwaar heeft tegen de wijzigingen die zijn aangebracht in het besluit, ten opzichte van het ontwerpbesluit,

Of:

- u behoort tot het "betrokken publiek", als het gaat om een besluit over milieu-informatie als bedoeld in artikel 6 van het Verdrag van Aarhus.

Stuurt u dan een beroepschrift naar de Rechtbank Overijssel. De rechter kijkt dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw beroepschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw beroepschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. U doet een kopie van ons besluit bij uw beroepschrift zodat de rechtbank weet om welk besluit het gaat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw beroepschrift.
4. U verstuurt het beroepschrift op tijd. U moet het beroepschrift versturen binnen zes weken na de datum waarop wij het besluit ter inzage gelegd.

Uw beroepschrift kunt u op 3 manieren versturen.

1. Met de post naar: Rechtbank Overijssel, Afdeling bestuursrecht, postbus 10067, 8000 GB Zwolle.
2. Met een faxbericht. Het faxnummer van Rechtbank Overijssel is: 088 - 361 0061.
3. Via internet. U gebruikt daarvoor het digitaal beroepschriftformulier van de rechtbank. Het formulier vindt u op www.rechtspraak.nl.

Voor de behandeling van uw beroep betaalt u een bedrag. De hoogte van dit bedrag kunt u vinden op de hiervoor genoemde website. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor vragen belt u met de Informatiebalie Rechtbank Overijssel: 088 - 361 5555.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u beroep instelt bij de rechtbank treedt ons besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte beroepsprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor vragen belt u het hierboven vermelde telefoonnummer.

Voorschriften

Bijlage 1

Moet u volgens voorschriften iets melden of contact opnemen met het bevoegd gezag? Geeft u dan altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – Natura 2000-gebieden, het betrokken Natura 2000-gebied, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit. Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek bestemd is. Het meldpunt is bereikbaar via de telefoon onder nummer 038 425 24 23 of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl.

Aan deze vergunning zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze vergunning is alleen geldig voor (medewerkers van) de vergunninghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts-)personen. De vergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
2. **Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden** dient u de datum van de start te **melden** bij het meldpunt.
3. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze vergunning op de locatie aanwezig te zijn. Op verzoek van de bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren moet deze worden getoond.
4. Als de vergunninghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, voorgeschreven middelen, de werkwijze of voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Voor deze wijzigingen moeten opnieuw de effecten op de instandhoudingsdoelen van het betrokken Natura 2000-gebied beoordeeld worden. Alleen na toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem voor overleg contact op met het meldpunt.

Aanlegfase

5. De uitvoering van de aanlegwerkzaamheden van het fietspad worden, zoals aangevraagd, uitgevoerd in de periode vanaf 1 september 2021 tot en met 28 februari 2022, buiten de kwetsbare broedperiode van broedvogels in het 'Zwarte Meer'. Er wordt uitsluitend gewerkt van zonopkomst tot zonsondergang en er wordt geen gebruik gemaakt van kunstmatige verlichting.
6. De verkeersborden langs het fietspad, zoals weergegeven in bijlage 5 van dit besluit, en de hekwerken met borden 'verboden toegang' bij de ingangen van het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' dienen te zijn geplaatst voor de openstelling van het fietspad en minimaal 1 maand voor opening van het fietspad ter goedkeuring aan de provincie te worden gemeld via ons Meldpunt.

Gebruiksfase

7. Het fietspad wordt gebruikt, zoals beschreven in de aanvraag. Dit betekent dat het fietspad is gesloten voor gemotoriseerde voertuigen en voor honden. Het gebruik van het fietspad is alleen toegestaan tussen zonopkomst en zonsondergang. Betreding van het aangrenzende Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' en lopen op de dijk in oostelijk deel van fietspad (waar het fietspad op de teen van de dijk ligt) is niet toegestaan. Via bebording, zoals weergegeven in bijlage 5 van dit besluit, is dit geregeld. Eventuele onderhoudswerkzaamheden aan het fietspad dienen te worden uitgevoerd buiten de broedperiode van kwalificerende soorten broedvogels, in de periode vanaf 1 september tot uiterlijk 1 maart.

Overwegingen bij het besluit**Bijlage 2**

Het besluit bestaat uit de vergunning en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	7
A1	Vergunningaanvraag	7
A1.1	Beschrijving van de activiteiten	7
A1.2	Doel project 'Fietspad Zwarte Meerdijk'	8
A1.3	Periode	8
A1.4	Onderliggende documenten	8
A1.5	Aanvullende gegevens	8
A2	Bevoegdheid	8
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	8
A3	Procedure	8
A3.1	Overeenstemming andere provincie	9
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente	9
A3.3	Relevante overige besluiten	9
A3.3.1	Ontheffing soortenbescherming is niet nodig	9
A4	Toetsingskader Natura 2000-gebieden	9
A4.1	Wettelijke regels	9
A5	Vergunningplicht	9
B	TOETSING NATURA 2000-GEBIEDEN	10
B1	Inhoudelijke beoordeling	10
B1.1	Toetsing effectbeoordeling aanvraag	10
B1.1.1	Beschrijving van de effecten in de aanvraag	10
B1.1.1.1	Geen effecten door stikstofuitstoot in aanlegfase	10
B1.1.1.2	Effecten op Natura 2000-gebied 'Ketelmeer en Vossemeer'	10
B1.2.1	Beschrijving verzachtende maatregelen in de aanvraag	26
B1.2.2	Toetsing verzachtende maatregelen (mitigatie)	26
B1.5	Eindconclusie toetsing	27
C	ZIENSWIJZEN	27
C1	Bespreking van ingediende zienswijzen	27
C1.1	Zienswijzen op het voorgenomen besluit	27
C1.2	Reactie op de zienswijzen belanghebbenden	28
C	SLOTCONCLUSIE NATURA 2000-GEBIEDEN	31

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Vergunningaanvraag

A1.1 Beschrijving van de activiteiten

Voorgenomen ontwikkeling activiteit

Het project bestaat uit de aanleg van een beton-fietspad van ongeveer 4 kilometer lang aan de zuidzijde van het Zwarte Meer tussen de N50 en een rietopslag aan de Stikkenpolderweg op Kampereiland. Het meest westelijke deel van het tracé ligt op de (recent versterkte) dijk en heeft een lengte van circa 1,5 kilometer. Het oostelijk deel van het tracé heeft een lengte van circa 2,5 kilometer en is op de teen van de dijk (binnendijs) gesitueerd (zie figuur 1).

Figuur 1. Tracé fietspad (rode lijn) op en langs de Zwarte Meerdijk (Bron: Ecogroen, 2021)

Toekomstig gebruik fietspad

Het fietspad wordt gesloten voor gemotoriseerde voertuigen. Daarnaast geldt voor het fietspad een verbod voor honden. Het fietspad wordt jaarrond geopend. Langs het fietspad wordt geen verlichting aangebracht. Betreding van het aangrenzende Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' is niet mogelijk door de aanwezigheid van brede watergangen en hekwerken met verbodsborden op de dammen bij de buitenteen van de dijk.

Aanlegwerkzaamheden

Het fietspad wordt gemaakt van beton. Gestart wordt met het graven van een cunet dat voorzien wordt van een laag puin. Vervolgens wordt het puin verdicht en wordt het beton gelegd. De opstaande randen van het fietspad worden aangevuld met grond. Er wordt uitsluitend bij daglicht gewerkt. Voor de bouwduur wordt een periode van circa 2 maanden verwacht. Het startmoment is afhankelijk van de ruimtelijke procedures. De werkzaamheden vinden plaats buiten het broedseizoen (1 september tot en met 28 februari).

Tijdens de aanlegfase kan door toepassing van machines en vervoersbewegingen stikstofuitstoot optreden op Natura 2000-gebieden. De uitgangspunten van de stikstofberekening van de aanlegfase zijn opgenomen in hoofdstuk 2 en bijlage 4 van het betreffende rapport van Ecogroen⁴.

⁴ Ecogroen, januari 2021. Natuurtoets (incl. Passende beoordeling) aanleg fietspad Zwarte Meerdijk – Toetsing aanleg fietspad Zwarte Meerdijk aan de Wet natuurbescherming

A1.2 Doel project 'Fietspad Zwarte Meerdijk'

Het project heeft als doel de realisatie en het gebruik van een fietspad langs de Zwarte Meerdijk.

A1.3 Periode

De vergunning wordt aangevraagd voor onbepaalde tijd.

A1.4 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Ingevuld en ondertekend aanvraagformulier (registratiekenmerk 2020/0310819).
- Ecogroen, juli 2020. Natuurtoets aanleg fietspad Zwarte Meerdijk – Toetsing aanleg fietspad Zwarte Meerdijk aan de Wet natuurbescherming (registratiekenmerk 2020/0310819).
- Mail met Reactie vergunningplicht Wet natuurbescherming van Ecogroen en gemeente Kampen (registratiekenmerk 2020/0310819).
- Ondertekend Machtigingsformulier Ecogroen (registratiekenmerk 2021/0029467).
- Ecogroen, januari 2021. Natuurtoets (incl. Passende beoordeling) aanleg fietspad Zwarte Meerdijk – Toetsing aanleg fietspad Zwarte Meerdijk aan de Wet natuurbescherming (registratiekenmerk 2021/0002029).
- Van der Sluis, M. Januari 2021. Notitie beantwoorden vragen vergunningsaanvraag aanleg fietspad Zwarte Meerdijk (zaaknummer 6042603). Kenmerk 19-289A (registratiekenmerk 2021/0023133) .
- Rekenresultaten AERIUS-berekeningen aanlegfase (registratiekenmerk 2021/0029467).

A1.5 Aanvullende gegevens

Op 26 november 2020 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 5 januari 2021 ontvangen en ingeboekt onder nummer 2021/0002029. Op 12 januari en 2 februari 2021 hebben wij per e-mail om extra aanvullingen gevraagd. Deze hebben wij op respectievelijk 26 januari en 2 februari 2021 ontvangen en ingeboekt onder registratienummers 2021/0023133 en 2021/0029467.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden (hoofdzakelijk) plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁵. Daarom zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Bij ons besluit nemen we tevens de gevolgen voor Natura 2000-gebieden mee die buiten onze provinciegrens liggen. Het gaat daarbij om gebieden in andere provincies (Wnb, art. 1.3, derde lid) en/of buiten Nederland.

A3 Procedure

De vergunningprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Gedeputeerde staten van onze provincie hebben de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (UOV) van toepassing verklaard⁶ voor besluiten op basis van de Wnb (art. 2.7, tweede lid).

⁵ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

⁶ GS-besluit van 13 december 2016, ons kenmerk 2016/0490877

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De effecten van de aangevraagde activiteit hebben ook invloed op delen van het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' die op het grondgebied van provincie Flevoland liggen. Om vergunning te verlenen is overeenstemming met gedeputeerde staten van deze provincie noodzakelijk.

Gedeputeerde Staten van provincie Flevoland hebben ingestemd met ons voornemen om voorliggende vergunning te verlenen⁷.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Kampen gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3.3 Relevante overige besluiten

Wij wijzen u erop, dat er ook andere besluiten nodig zijn voordat u de voorgenomen activiteiten uitvoert. Voor zover wij weten gaat het om de volgende besluiten:

Naam wet en van toepassing zijnde artikel	Bevoegd bestuursorgaan en adres
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, artikel 2.1 en/of artikel 2.2	Gemeente Kampen

A3.3.1 Ontheffing soortenbescherming is niet nodig

Bij de aanvraag is tevens een ecologische beoordeling opgenomen, waarin is beoordeeld of voor de voorgenomen aanleg en het gebruik van het fietspad een ontheffing soorten nodig is. Uit deze beoordeling blijkt dat een ontheffing soorten niet nodig is.

A4 Toetsingskader Natura 2000-gebieden

Een vergunning kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek om een vergunning beoordelen wij op basis van de regels uit hoofdstuk 2, paragraaf 2.3 van de Wnb. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Voor de effecten van stikstofdepositie zijn ook het Besluit natuurbescherming (titel 2.2) en de Regeling natuurbescherming (hoofdstuk 2) belangrijk.

A5 Vergunningplicht

De aangevraagde activiteit heeft mogelijk significante gevolgen op de Natura 2000-gebieden 'Zwarte Meer' en Ketelmeer & Vossenmeer'. Het gaat daarbij om een combinatie van effecten door stikstofdepositie, verstoring en ruimtebeslag tijdens de aanleg en het gebruik van het fietspad.

Er is geen sprake van een project of handeling conform een vastgesteld beheerplan. De aangevraagde activiteit kan significante gevolgen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen. Voor de activiteit geldt de vergunningplicht in het kader van art. 2.7, tweede lid Wnb. Uit de toetsing moet blijken of een vergunning voor de aangevraagde activiteiten mogelijk is.

⁷ Brief van 19 februari 2021 met registratiekenmerk 2021/9032352.

B TOETSING NATURA 2000-GEBIEDEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

In deze paragraaf worden de effecten beschreven van de aangevraagde situatie. Wij beoordelen of de verwachte effecten op de doelen voor de Natura 2000-gebieden voldoende in beeld zijn gebracht. Vervolgens komen de maatregelen aan bod die de aanvrager neemt om effecten te voorkomen of te verzachten. Wij toetsen of deze maatregelen voldoende zijn om significant negatieve effecten uit te sluiten. Op basis van onze beoordeling van de effecten en de maatregelen besluiten we of een vergunning mogelijk is.

B1.1 Toetsing effectbeoordeling aanvraag

B1.1.1 Beschrijving van de effecten in de aanvraag

B1.1.1.1 Geen effecten door stikstofuitstoot in aanlegfase

Uit de uitgangspunten in paragraaf 3.3 en bijlage 4 van rapport van Ecogroen⁸ en de resultaten van de berekeningen in het rekenprogramma AERIUS Calculator⁹ blijkt dat de aanlegwerkzaamheden, zoals aangevraagd, niet leiden tot een stikstofdepositietoename op stikstofgevoelige leefgebieden en/of habitattypen in de betreffende Natura 2000-gebieden. Daarom geldt er geen vergunningplicht voor deze activiteit op basis van stikstofeffecten.

B1.1.1.2 Effecten op Natura 2000-gebied 'Ketelmeer en Vossemeer'

Het fietspadtracé ligt voor een klein deel in het Natura 2000-gebied 'Ketelmeer & Vossemeer' (zie figuur 2). Het gaat om circa 25 meter direct grenzend aan de Balgweg. Het fietspadtracé bestaat hier uit de dijk/berm van de Balgweg met de veelgebruikte N50 in de nabijheid. Op basis van de terreinkenmerken van het fietspadtracé hier (geen rietland of open water) en het huidige gebruik van het gebied rondom het fietspadtracé (reeds aanwezige verstoring door de Balgweg en N50) zijn significant negatieve effecten door oppervlakteverlies en/of verstoring tijdens aanleg en gebruik van het fietspad op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied 'Ketelmeer & Vossemeer' op voorhand uit te sluiten.

Figuur 2. Ligging fietspadtraject ten opzichte van Natura 2000-gebieden 'Zwarte Meer' en 'Ketelmeer & Vossemeer' (Bron: rapport Ecogroen, 2021).

⁸ Natuurtoets (incl. Passende beoordeling) aanleg fietspad Zwarte Meerdijk – Toetsing aanleg fietspad Zwarte Meerdijk aan de Wet natuurbescherming (Ecogroen, januari 2021).

⁹ Registratiekenmerk 2021/0029467.

B1.1.1.3 Effecten op Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer'

Het tracé van het fietspad loopt geheel buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer'. Het tracé loopt deels over de dijk (circa 1,5 kilometer), maar het overgrote deel van het tracé (circa 2,5 kilometer) ligt binnendijks op de teen van de dijk, ten zuiden van het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' (zie figuur 2).

Geen (significant) negatieve effecten op kwalificerende habitattypen en habitatsoorten

Aangezien de aanleg en het gebruik van het fietspad niet binnen het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' plaatsvindt (het gebied wordt niet betreden), zijn significant negatieve effecten door oppervlakteverlies, versnippering en/of mechanische effecten van kwalificerende habitattypen en/of leefgebieden van kwalificerende soorten (broedvogels, niet-broedvogels en habitatsoorten) in dit Natura 2000-gebied op voorhand uit te sluiten. Het fietspad wordt ook niet verlicht en gebruik is alleen toegestaan tussen zonsopkomst en zonsondergang. In de aanlegfase wordt uitsluitend gewerkt in de periode tussen zonsopkomst en zonsondergang en wordt er geen kunstmatige verlichting ingezet. Daarom zijn effecten in de vorm van verstoring door verlichting ook op voorhand uitgesloten.

Effecten die wel kunnen optreden zijn verstoring (optisch, geluid) door aanleg en gebruik van het fietspad op het leefgebied van kwalificerende broed- en niet-broedvogels binnen het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer'.

Effecten op kwalificerende broedvogels

De uitvoering van de aanlegwerkzaamheden worden aangevraagd voor de periode vanaf 1 september tot en met 28 februari, buiten de kwetsbare broedperiode van de kwalificerende broedvogelsoorten Roerdomp, Purperreiger, Porseleinhoen, Grote karekiet, Rietzanger en Snor. Hiermee is tijdens de aanlegfase significante verstoring van voor dit gebied kwalificerende broedvogels op voorhand uit te sluiten.

In de gebruiksfase van het fietspad kan er zowel optische verstoring, door aanwezigheid van mensen, als ook verstoring door geluid optreden op de in het Natura 2000-gebied aanwezige kwalificerende broedvogels. Op basis hiervan zijn significante effecten op kwalificerende broedvogels tijdens de gebruiksfase door verstoring niet op voorhand uit te sluiten. Een nadere analyse is noodzakelijk.

Effecten op kwalificerende niet-broedvogels

Zowel de aanlegfase als het gebruik van het fietspad vinden (deels) plaats in de periode dat kwalificerende niet-broedvogels in het aangrenzende Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' aanwezig kunnen zijn. Op basis hiervan kan significante verstoring (door aanwezigheid mensen en verstoring door geluid) van kwalificerende niet-broedvogels in zowel de aanlegfase als in de gebruiksfase niet op voorhand worden uitgesloten. Hierop is een aantal soorten niet-broedvogels uitgezonderd. Het betreft soorten waarvan op basis van hun maximale verstoringsafstand en hun type leefgebied kan worden uitgesloten dat voor hun geschikt leefgebied binnen de verstoringscontour van het fietspad voorkomt¹⁰. Op basis hiervan zijn voor onderstaande soorten niet-broedvogels significant negatieve effecten op hun instandhoudingsdoel op voorhand uit te sluiten:

- Aalscholver, Meerkoet en Zwarte stern (geen open water binnen hun verstoringsafstand)
- Grutto (geen natte graslanden en ondiep water binnen zijn verstoringsafstand)
- Krakeend, Smient en Pijlstaart (geen ondiep water en natte graslanden binnen hun verstoringsafstanden)
- Kleine zwaan (Geen ondiep water en grasland binnen zijn verstoringsafstand)

Voor de overige soorten niet-broedvogels is wel een nadere analyse noodzakelijk.

Samenvatting effecten

In tabel 1 is weergegeven op welke instandhoudingsdoelen de kans op significante effecten niet op voorhand uit te sluiten zijn.

¹⁰ Zie bijlage 3 van Natuurtoets (incl. Passende beoordeling) aanleg fietspad Zwarte Meerdijk – Toetsing aanleg fietspad Zwarte Meerdijk aan de Wet natuurbescherming (Ecogroen, januari 2021).

Tabel 1: effectbeoordeling - A = tijdens aanlegfase; G = Gebruiksfase

Instandhoudingdoel	Mogelijk effect	Verstoring door geluid	Optische verstoring
<u>Broedvogels 'Zwarte meer'</u>			
Roerdomp		G	G
Grote karekiet		G	G
Purperreiger		G	G
Porseleinhoen		G	G
Rietzanger		G	G
Snor		G	G
<u>Niet-broedvogels 'Zwarte Meer'</u>			
Lepelaar		A+G	A+G
Wintertaling		A+G	A+G
Fuut		A+G	A+G
Kuifeend		A+G	A+G
Slobeend		A+G	A+G
Tafeleend		A+G	A+G
Kolgans		A+G	A+G
Grauwe gans		A+G	A+G
Toendrarietgans		A+G	A+G

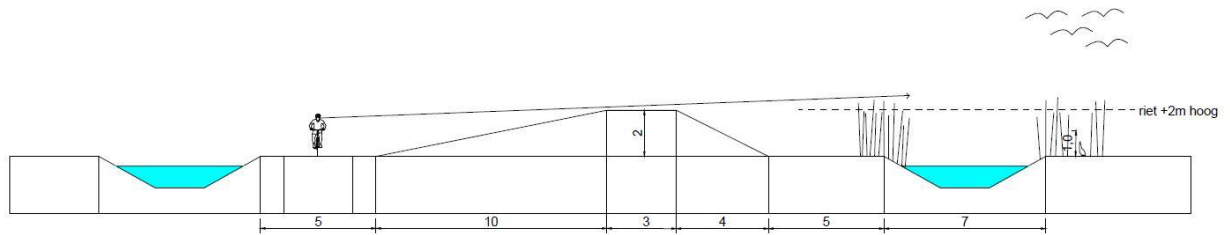
De effecten in bovenstaande tabel hebben alleen op de weergegeven doelstellingen effecten. Op de andere vogelsoorten, dier- en plantensoorten en plantengemeenschappen (habitattypen), waarvoor dit gebied is aangewezen, treden geen effecten op. De leefgebieden voor de soorten of habitattypen zijn binnen de beïnvloedingszone van de activiteit niet aanwezig.

Voor de soorten in tabel 1 is een nadere ecologische effectbeoordeling (Passende beoordeling) noodzakelijk. Hieronder worden de resultaten van deze analyse uit de aanvraag beschreven.

Geen verstoringseffecten bij oostelijk deel fietspadtracé op broed- en niet-broedvogels

In de aanvraag is beoordeeld dat het fietspadtracé in het oostelijk deel op de binnentoe van de dijk niet zal leiden tot significante verstoring van kwalificerende broed- en niet-broedvogels. Dit is gebaseerd op het feit dat de dijk 1,80 meter hoog is en hiermee de dijk een afschermende werking heeft, doordat directe zichtlijnen tussen het fietspad en het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' worden doorbroken (zie figuur 3). Ook nemen de rietkragen in het Natura 2000-gebied en de dijk verstoring door geluid weg. Op basis hiervan wordt er geen verstoring van het gebruik van dit deel van het fietspadtracé op leefgebieden van broed- en niet-broedvogels in het Natura 2000-gebied verwacht.

Op basis hiervan wordt in de effectenanalyse van de verschillende broed- en niet-broedvogels uitsluitend de verstoringseffecten van het westelijk deel van het fietspadtracé op de dijk nader beoordeeld.

Figuur 3: Zichtbaarheid van de recreant en zichtlijn tussen een fietser op de dijk en rietvogels in natuurgebied Zwarte Meer (Bron: gemeente Kampen 2020).

Effecten op kwalificerende broedvogels in gebruiksfase

Nadere effectbeoordeling Roerdomp

Beschrijving leefgebied, instandhoudingsdoel en huidige aantallen

De Roerdomp staat bekend als een vogel die teruggetrokken leeft en vooral in grotere moerasgebieden voorkomt. Deels broeden ze echter ook in recreatiegebieden, waar nesten soms dicht langs extensief gebruikte wandel- en fietspaden liggen. Gebroed wordt op plekken met een waterdiepte van minstens 20 centimeter (in oever- of inundatieriet), maar het broedsucces is veruit het hoogst in rietland met meer dan 50 centimeter water (waterriet). Het foerageergebied ligt dichtbij het nest, maar ook worden voedselvluchten gemaakt tot wel twee kilometer afstand van de broedplaats¹¹. Het instandhoudingsdoel voor de Roerdomp in het 'Zwarte Meer' betreft uitbreiding van omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor ten minste 6 broedparen. In 2019 zijn er 7 broedparen van de soort in het Natura 2000-gebied vastgesteld.¹² Dat betekent dat het instandhoudingsdoel voor de soort momenteel wordt gehaald. In 2018 waren er 5 broedparen en in de jaren daarvoor telkens 2-4 broedparen (Sovon, 2020). De toename van het aantal broedparen de afgelopen jaren bevestigen de gunstige uitwerking van de Life+-maatregelen. De verwachting is dat het aantal broedparen verder zal toenemen, naarmate het riet ouder wordt en een hogere dichtheid krijgt.

Verstoringsafstanden Roerdomp en bepaling verstoringcontour fietspad

Roerdomp is gevoelig voor optische verstoring en verstoring door geluid tijdens de gebruiksfase. Optische verstoring van roerdampen hangt in sterke mate af van een directe zichtlijn tussen de Roerdomp en de verstoringbron (recreant). De verstoring van de Roerdomp neemt toe naarmate de openheid van het gebied toeneemt. Zo kan de verstoringafstand van foeragerende roerdampen aan de rand van een rietkraag aan een pad, open veld of open water 300 meter bedragen, terwijl de verstoringafstand van door rietkragen afgeschermd foerageergebieden enkele tientallen tot 50 meter bedraagt¹³. In broedgebieden zijn roerdampen gevoeliger voor verstoring dan in foerageergebieden. Het is echter bekend dat roerdampen ook soms broeden op 25-40 meter van wandelpaden en 60-100 meter van fietspaden¹⁴. Op basis van voorgaande wordt voor het bepalen van de verstoringzone van het fietspad uitgegaan van een maximale verstoringcontour van 200 meter. Dit is de maximale verstoringafstand die optreedt bij visuele verstoring, ofwel in open landschap en/of open water. Als er voldoende afscherming in een gebied aanwezig is, bijvoorbeeld in de vorm van riet, zullen deze verstoringafstanden volgens Ecogroen kleiner zijn, namelijk enkele 10-tallen tot 50 meter (zie bijlage 4 voor verstoringcontour).

¹¹ Winden, J. van der & R. van Beusekom (2015). Riet en ruimte voor de roerdomp. Vogelbescherming, Zeist.
¹² <https://www.sovon.nl/nl/gebieden>

¹³ Hut, R.M.G. van der, Beemster, N.(2010). Kritische factoren en herstelmaatregelen voor moerasvogels met instandhoudings-doelen. A&W-rapport 1229. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

¹⁴ Mondelinge mededeling Ron van der Hut, roerdompskundige Altenburg & Wymenga.

Bepaling effect en draagkracht zuidelijke oeverzones voor Roerdomp

Een territorium van de Roerdomp bestaat uit een broedplek en omliggend foerageergebied. Hoewel aanwezigheid van dichte rietvegetatie de verstoringafstand aanzienlijk beperkt, wordt in de aanvraag, op basis van aanwezigheid van voldoende waterriet en oeverzones binnen de verstoringcontour, worstcase uitgegaan van aantasting van maximaal 45 ha aan potentieel broed- en foerageerbiotoop voor de Roerdomp (zie bijlage 4). Een afname van circa 45 hectare leidt tot een (theoretische) afname van 2-3 potentiële nesthabitats voor de Roerdomp (broedbiotoop, inclusief foerageerbiotoop).

Om te bepalen of het verlies van drie potentiële nesthabitats van de Roerdomp het behalen het instandhoudingsdoel van deze soort in het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' frustreert, heeft Ecogroen tevens aan de hand van een GIS-analyse de huidige, potentiële draagkracht van het zuidelijke rietoevers van het 'Zwarte Meer' voor de Roerdomp bepaald¹⁵. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd op basis van bestaande literatuur¹⁶:

- het activiteitengebied (homerange) van de Roerdomp bedraagt gemiddeld 15 hectare.
- Het leefgebied van de Roerdomp bestaat uit een broedhabitat en een foerageergebied (samen het nesthabitat).
- Het broedhabitat bestaan uit (periodiek) in het water staande overjarige riet- of moerasvegetatie met een diameter van minimaal 50 meter;
- Het foerageergebied bestaat uit overjarige rietoevers langs open water, langs poelen en / of langs extensief gras- en hooiland met een lengte van circa 1 kilometer, met een minimum van 750 meter voor de noordelijke randmeren.

Uitgaande van deze uitgangspunten, en de actuele vegetatieontwikkeling in het gebied, is volgens deze analyse van Ecogroen alleen al in de zuidelijke rietoevers van het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' momenteel ruimte voor in totaal 16 territoria (broedhabitat en foerageergebied samen) van de Roerdomp. Daarnaast broedt de Roerdomp, naast in de zuidelijke rietoevers van het 'Zwarte Meer' ook jaarlijks in andere deelgebieden van Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer', zoals in de rietoevers langs de oostzijde van het Zwarte Meer en op Vogeleiland (totaal 2 broedparen in 2019¹⁷). Er blijven volgens deze analyse dus voldoende alternatieve nesthabitats voor de Roerdomp in de zuidelijke oeverzone, en elders in het Natura 2000-gebied, beschikbaar om het doelaantal van ten minste 6 broedparen te kunnen behalen.

Beoordeling effecten gebruik fietspad

Op basis van voorgaande draagkrachtberekeningen en onderstaande, aanvullende argumenten concludeert Ecogroen dat significant negatieve effecten door het gebruik van fietspad op de dijk op het instandhoudingsdoel van de Roerdomp kan worden uitgesloten:

- Het instandhoudingsdoel van de Roerdomp (leefgebied voor minimaal 6 broedparen) wordt momenteel gehaald. In 2019 zijn er 7 broedparen van de Roerdomp in het Natura 2000-gebied vastgesteld, deze bevonden zich allemaal buiten de huidige verstoringzone van het fietspad op de dijk.
- Omdat roerdompen ook op korte afstanden van fietspaden kunnen broeden (60-100 meter), blijven binnen het de geselecteerde potentiële territoria ruim voldoende geschikte broedlocaties in waterriet aanwezig die buiten deze verstoringzone liggen (zie bijlage 4).
- De rietzones dichtbij de dijk zijn weinig aantrekkelijk als broedlocatie voor Roerdomp, doordat hier vooral verdroogde rietlanden aanwezig zijn die gevoelig zijn voor predatie van soorten als Vos.
- Verstoring van foerageergebied van de Roerdomp is eveneens slechts zeer beperkt aan de orde, omdat de rietkragen langs de dijk voor voldoende afscherming van foerageerplekken zorgen en bekend is dat roerdompen op korte afstand van recreatieroutes kunnen foerageren¹⁸. Bovendien blijft het gebied binnen de verstoringzone deels wel geschikt als foerageergebied van roerdomp,

¹⁵ Zie bijlage 2 van 'Natuurtoets (incl. passende beoordeling) aanleg fietspad Zwarte Meerdijk - Toetsing aanleg fietspad Zwarte Meerdijk aan de Wet natuurbescherming (Ecogroen, januari 2021).

¹⁶ Van der Hut, R.M.G., 2001. Terreinkeus van de roerdomp in Nederlandse moerasgebieden. Bureau Waardenburg; Van der Hut et al., 2008. Ruimte voor riet en moerasvogels in de noordelijke randmeren. Altenburg & Wymenga en Van der Hut & Minnema, 2011. Revitalisatie van rietoevers in het Zuidlaardermeer, Perspectieven voor de Roerdomp. Altenburg & Wymenga.

¹⁷ NDFF, 2020.

¹⁸ Hut, R.M.G. van der, Beemster, N.(2010). Kritische factoren en herstelmaatregelen voor moerasvogels met instandhoudingsdoelen. A&W-rapport 1229. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

bijvoorbeeld op momenten dat het fietspad niet of weinig wordt gebruikt (bijvoorbeeld vroeg in de ochtend). Of in de weinig verstoringsoefelige delen (bijvoorbeeld zuidranden van kreken in de moeraszone), waar roerdompen uit het zicht van de gebruikers van het fietspad rustig kunnen foerageren. Hierdoor blijven de moeraszones langs het westelijke fietspadtracé deels wel geschikt voor vestiging voor roerdompterritoria.

- Buiten de verstoringzone van het fietspad op de dijk blijven op basis van de uitgevoerde draagkrachtberekeningen voldoende geschikte broedterritoria voor de Roerdomp aanwezig. Op basis van deze analyse is er alleen al langs de zuidoever van het 'Zwarte Meer' voldoende ruimte voor in totaal 16 territoria voor de Roerdomp. De draagkracht van het gebied is - ook op de lange termijn - dus ruim voldoende voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor deze soort.

Conclusie

Het gebruik van het fietspad leidt niet tot significant negatieve effecten op de Roerdomp, omdat de instandhoudingsdoelstellingen voor de Roerdomp momenteel worden gehaald in broedterritoria die buiten de invloed van het fietspadtracé liggen. De moeraszones langs het fietspadtracé op de dijk blijft bovendien - ook na aanleg van het fietspad - geschikt voor vestiging van roerdompterritoria. Van een significante verstoring van de Roerdomp is derhalve geen sprake. Uitbreiding van het huidige aantal broedpaar - dat al boven het doelaantal ligt - is mogelijk. Het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de soort is daarmee ook niet in het geding.

Effecten Purperreiger

Beschrijving leefgebied, instandhoudingsdoel en huidige aantallen

Het broedbiotoop van de Purperreiger bestaat uit moerassen met een dichte vegetatie van overjarig riet en verspreide opslag van struiken (houtopstanden) in de buurt van geschikte voedselgebieden (tot 20 km buiten de kolonie in moerassen, veenweidegebieden en polders). De soort broedt in kolonies en zijn nestplaats ligt in uitgestrekte rietvelden, waar doorgaans bodemnesten worden gemaakt op een kniklaag van oud, niet te dicht, sterk riet of wilgenstruiken in ondiep water. Het instandhoudingsdoel van de Purperreiger in het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' betreft uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor ten minste 20 broedparen.

Purperreiger is een onregelmatige broedvogel in het Zwarte Meer. In het verleden is een grote kolonie purperreigers aanwezig geweest in de rietlanden ter hoogte van de Mandjeswaard. Het huidige territorium/ oude kolonieplek ligt op ruim 3.800 meter afstand oostelijk van het fietspadtracé. Tijdens een recente broedvogelkartering van SOVON¹⁹ zijn vanuit de meeste waarnemingen van foeragerende purperreigers gedaan in de Mandjeswaard. Elders in de zuidoever van het 'Zwarte Meer' werden purperreigers vooral gezien in de omgeving van 'het Zwaantje', vaak langs de buitenste waterrietzone. Ook werd gezien dat vogels heen en weer pendelden naar een bestaande kolonie aan de Kamperzeedijk-Oost, waar de afgelopen jaren enkele paren broedden. Deze ligt ongeveer 3,5 kilometer zuidwestelijk van de Mandjeswaard, buiten het Natura 2000-gebied. In de afgelopen jaren zijn er jaarlijks maximaal 1-2 broedparen van de soort in het Natura 2000-gebied vastgesteld (2 broedparen in 2019). De soort bevindt zich dus ruim onder het in het instandhoudingsdoel geformuleerde doelaantal. De trendmatige achteruitgang staat in contrast met de algemene ontwikkeling van de Purperreiger in Nederland. Tevens valt op dat het (tijdelijk) verdwijnen van de kolonie in de Mandjeswaard gepaard ging met het verschijnen van een kolonie purperreigers in de gecreëerde hoogwaterzone in 'De Wieden'. Hier is een toename geconstateerd van 7 paar in 1996 tot 25 paar in 2006 en inmiddels 92 paar in 2019²⁰. Mogelijk is een deel van de broedvogelkolonie uit het 'Zwarte Meer' naar 'De Wieden' verhuisd²¹. Ook de kolonies in Kamperzeedijk Oost en West zijn recent flink in aantal toegenomen, van enkele broedparen in 2014 tot ruim 40 broedparen in 2020²². Het niet halen van de instandhoudingsdoelstellingen in het Natura

¹⁹ Deuzeman, S. (2015). Broedvogelmonitoring 'A better LIFE for Bittern' in het Zwarte Meer in 2015. Sovon-rapport 2015/29. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

²⁰ NDFF, 2021.

²¹ Hut, R.M.G. van der, R. Foppen, N. Beemster, M. Roodebergen & S. Deuzeman (2008). Ruimte voor riet en moerasvogels in de noordelijke randmeren. Sturende factoren en beheermaatregelen voor kwalificerende moerasvogels.

²² Mondelinge mededeling J. Bredenbeek, Staatsbosbeheer.

2000-gebied 'Zwarte Meer' heeft dus zeer waarschijnlijk te maken met het verhuizen van (een groot deel van) de broedkolonie uit de Mandjeswaard naar kolonies in 'De Wieden' en de Kamperzeedijk Oost en West.

Verstoringsafstanden Purperreiger en bepaling verstoringscontour fietspad

Ecogroen gaat op basis van Krijgsveld et al. (2008)²³ uit van een verstoringsafstand van maximaal 250 meter. Dat is een worstcase benadering, omdat in dit rapport ook wordt aangegeven dat de voorspelbaarheid van het gedrag van recreanten een belangrijke factor is. De vogels kunnen mogelijk wennen aan mensen die een veelgebruikt pad door een foerageergebied volgen (zoals boeren), en zullen de foerageerlocatie dan niet verlaten, hoewel het foerageren wel tijdelijk onderbroken kan worden. Wanneer echter van het pad wordt afgeweken of wanneer veel wordt stilgestaan op het pad (bv. door loslopende honden of vogelaars), zal de vogel een stuk verder vliegen naar een rustigere foerageerlocatie). De bekende broedlocaties van Purperreiger in Kamperzeedijk-Oost liggen bijvoorbeeld op minder dan 100 meter afstand van de Kamperzeedijk, een doorgaande weg met veel auto- en fietsverkeer. In Van der Winden et al. (2001)²⁴ wordt uitgegaan van een maximale verstoringsafstand van 200 meter. Dit is gebaseerd op veldindrukken van ervaren veldonderzoekers.

Beoordeling effecten op broedgebied Purperreiger

Uit onderzoek van Van der Hut et al. (2008)²⁵ blijkt dat broedlocaties van de Purperreiger in het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' zich bevinden in oeverzones van minimaal 250 meter breed, waarin overjarige rietopstanden met water op het maaiveld voorkomen van minimaal 100 meter breed en een oppervlakte van minimaal 14 hectare. Deze locaties zijn de omvangrijkste, natte, overjarige rietlocaties in het gebied. Een grootschalig oppervlak rietland in water is van belang om relatief veilig (gelet op grondpredatoren zoals de vos) te kunnen broeden. Bekende broedlocaties bevinden zich in de Mandjeswaard en 'het Zwaantje', ver buiten de invloedssfeer van het fietspad. Andere potentiële broedlocaties, die ook voldoen aan deze eisen, liggen in gebieden verder westelijk op de zuidoever van het Zwarte Meer. Deuzeman (2015)²⁶ vond, buiten de waarnemingen in de Mandjeswaard en 'het Zwaantje', ook met name activiteit van purperreigers langs de buitenste waterrietzone langs het 'Zwarte Meer', op meer dan 250 meter afstand van het fietspadtracé en dus buiten de verstoringsafstand van het fietspad. Binnen de verstoringscontour van het fietspad op de dijk liggen volgens Ecogroen ook geen voor de Purperreiger geschikte broedlocaties die voldoen aan de eerder beschreven criteria (geen minimaal 100 brede rietzones met water op het maaiveld en geen struweel aanwezig waar purperreigers eventueel hoger van de grond kunnen broeden). Herstel van broedgebieden is logischer in de gebieden met de breedste waterrietzones. Dit wordt ook onderkend door terreinbeheerder Vereniging Natuurmonumenten, die in september 2019 de aanwezige plagrillen in de Mandjeswaard hebben verwijderd om broedgebieden van o.a. Purperreiger minder kwetsbaar te maken voor predatie²⁷.

Beoordeling effecten op foerageergebied Purperreiger

Door Ecogroen is bepaald hoeveel oeverlengte geschikt en functioneel foerageergebied door het fietspad wordt beïnvloed. Daarbij is uitgegaan van de in Van der Winden et al. (2001)²⁸ genoemde verstoringsafstand van 200 meter ten aanzien van foerageergebied. Van sloten zijn de lengtes van beide oevers meegeteld en oevers langs rietkragen tellen één keer mee. Omdat de Purperreiger ook afhankelijk is van foerageergebied langs sloten buiten het Natura 2000-gebied²⁹, is ook het oostelijk deel van het

²³ Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van de Winden (2008). Verstoringgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie.

²⁴ Winden, J. van der & P.W. van Horssen (2001). Voedselgebieden van de purperreiger in Nederland. Bureau Waardenburg rapport 01-011. Culemborg

²⁵ Hut, R.M.G. van der, R. Foppen, N. Beemster, M. Roodebergen & S. Deuzeman (2008). Ruimte voor riet en moerasvogels in de noordelijke randmeren. Sturende factoren en beheermaatregelen voor kwalificerende moerasvogels.

²⁶ Deuzeman S. (2015). Broedvogelmonitoring 'A better LIFE for Bittern' in het Zwarte Meer in 2015. Sovon-rapport 2015/29. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen

²⁷ <https://www.natuurmonumenten.nl/projecten/roerdomp-in-het-riet/stand-van-zaken>

²⁸ Winden, J. van der & P.W. van Horssen (2001). Voedselgebieden van de purperreiger in Nederland. Bureau Waardenburg rapport 01-011. Culemborg.

²⁹ Rijkswaterstaat, Royal Haskoning DHV en TAUW bv (2017a). Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Zwarte Meer.

fietspad op de teen van de dijk in deze analyse meegenomen. Op basis van deze analyse ligt in totaal 128 hectare en 32 kilometer oeverlengte binnen de verstoringcontour van het fietspad³⁰.

In Van der Winden et al. (2001)³¹ is een inschatting gemaakt van de benodigde omvang van het foerageergebied van een kolonie purperreigers van 10 broedpaar. In optimale laagveengraslanden kan worden volstaan met een oppervlak van 600-1.000 ha en een oeverlengte van 70 km. Het (potentieel) foerageergebied ten zuiden van het 'Zwarte Meer' bestaat uit de polders Kampereiland, Mandjeswaard en Polder Mastenbroek. Dit zijn gebieden met optimale laagveengraslanden. Uitgaande van Van der Winden et al. (2001) is voor een kolonie van ongeveer 20 broedpaar in dat geval 1.200 - 2.000 ha met een minimale oeverlengte van 140 km (70 km sloot) nodig. Op basis hiervan leidt het verlies aan 128 hectare met 32 kilometer aan oeverlengte tot verlies van foerageergebied voor maximaal 5 (4,6) broedpaar aan purperreigers.

Om te bepalen of er voldoende geschikt foerageergebied in de omgeving (zowel binnen als buiten het Natura 2000-gebied) aanwezig blijft om het doelaantal (van meer dan 20 broedparen) te kunnen halen, is een nadere GIS analyse uitgevoerd. Hierbij is rekening gehouden met bestaande verstoringcontouren van erven en wegen, behalve als er ter plekke waarnemingen van purperreiger bekend zijn³². Hieruit blijkt dat noordelijk van de lijn IJsselmuiden-Genemuiden (geheel binnen een straal van 10 kilometer) in totaal 6.273 hectare geschikt foerageergebied met 481 kilometer oeverlengte beschikbaar blijft. Op basis van de totaal beschikbare geschikte oeverlengte is buiten de verstoringcontour van het fietspad en noordelijk van de lijn IJsselmuiden-Genemuiden geschikt foerageergebied aanwezig voor ruim 68 paartjes. Als daarbij ook het gebied tussen IJsselmuiden, Genemuiden en Zwolle wordt genomen (Mastenbroekerpolder), is het totaal beschikbare, geschikte foerageergebied van purperreiger zelfs 9.112 hectare met 978 meter oeverlengte³³. Een dergelijk oppervlakte/oeverlengte vormt foerageergebied voor nog eens ruim 139 paartjes purperreigers. Conclusie is, dat er ruim voldoende foerageergebied overblijft om - ongeacht het verlies van foerageergebied door het gebruik van het fietspad op de Zwarte Meerdijk - het instandhoudingsdoel van 20 paartjes purperreigers te behalen in Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer'.

Conclusie

Er is geen sprake van significant negatieve effecten door het gebruik van het fietspad op het huidige of mogelijk toekomstig broedbiotoop van de Purperreiger in de buitenste waterrietzones langs het Zwarte Meer. En, ondanks dat er door het gebruik van het fietspad (in potentie) geschikt foerageergebied van de Purperreiger binnen en buiten het Natura 2000-gebied wordt verstoord, blijft er buiten de verstoringcontour van het fietspad ruim voldoende geschikt onverstoord foerageergebied aanwezig om het doelaantal te kunnen halen.

Effecten Porseleinhoen

Beschrijving leefgebied, instandhoudingsdoel en huidige aantallen

Het Porseleinhoen is een broedvogel met een teruggetrokken leefwijze en prefereert natte en moerassige terreinen. In het 'Zwarte Meer' komt het Porseleinhoen voor in jonge, in het water staande (circa 10-20 cm diep) lage kruidachtige (riet)vegetaties en in overjarige rietvegetaties langs poelen³⁴. Daarnaast bestaat geschikt (potentieel) broedbiotoop uit lage jonge rietvegetaties in ondiep water. De territoria van Porseleinhoen zijn relatief klein en kunnen variëren van 400m² tot 1,5 hectare afhankelijk van de hoeveelheid geschikt habitat³⁵. Het instandhoudingsdoel voor het Porseleinhoen in het Natura 2000-

³⁰ Bijlage 1 van 'Notitie beantwoorden vragen vergunningsaanvraag aanleg fietspad Zwarte Meerdijk (zaaknummer 6042603)' (van der Sluis, M, januari 2021).

³¹ Winden, J. van der & P.W. van Horssen (2001). Voedselgebieden van de purperreiger in Nederland. Bureau Waardenburg rapport 01-011. Culemborg.

³² NDFF, 2021.

³³ Zie bijlage 1 uit Notitie beantwoorden vragen vergunningsaanvraag aanleg fietspad Zwarte Meerdijk (zaaknummer 6042603) (Ecogroen, 26 januari 2021).

³⁴ Hut, R.M.G., R. Foppen, N. Beemster, M. Roodbergen & S. Deuzeman (2008). Ruimte voor riet en moerasvogels in de noordelijke randmeren. Sturende factoren en beheermaatregelen voor kwalificerende moerasvogels. A&W-rapport 1108. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden. SOVON, Beek-Ubbergen.

³⁵ Sierdsema, H., J. van Diermen, B. Aarts, L. van den Bremer en A. van Kleunen (2008). Factsheets van broedvogels in de Natura 2000-gebieden van Gelderland. SOVON-onderzoeksrapport 2008/14. SOVON, Beek-Ubbergen.

gebied 'Zwarte Meer' betreft uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor ten minste 7 broedparen. In 2018 en 2019 zijn er twee broedparen van de soort in het Natura 2000-gebied vastgesteld, in de jaren daarvoor telkens maximaal één³⁶. De soort bevindt zich dus ruim onder het in het instandhoudingsdoel geformuleerde doelaantal. Dit is een landelijke trend. Uit gegevens van SOVON³⁷ blijkt dat de Porseleinhoen in 22 van de 24 Natura 2000-gebieden, die voor de soort zijn aangewezen, onder het doelaantal zit. De soort staat bekend als een pioniersoort die gunstige plekken snel kan koloniseren en dan ook weet te pieken. In de praktijk van het Nederlandse moerasbeheer bestaat geen voor deze soort gunstige en permanente beheersvorm³⁸. Het optimale porseleinhoenhabitat beheer is grotendeels conflicterend met beheer voor veel andere moerassoorten en dat maakt het lastig voor natuurbeheerders om gericht voor deze soort te gaan.

Verstoringscontour

Het Porseleinhoen heeft een teruggetrokken levenswijze en is slechts in beperkte mate gevoelig voor optische verstoring en verstoring door geluid. De verstoringsafstand is volgens het profielendocument van het ministerie van LNV kleiner dan 100 meter, omdat de vogel zich tussen de vegetatie verbergt (zie bijlage 4).

Leefgebied binnen verstoringscontour

Binnen een afstand van 100 meter van het fietspadtracé komt volgens Ecogroen maar in zeer beperkte mate geschikt broedbiotoop en ander leefgebied voor het Porseleinhoen voor in de vorm overjarige rietvegetaties langs poelen of jong waterriet (zie bijlage 3). Het gaat om circa 3 hectare waterriet binnen de verstoringscontour van het fietspad.

Beoordeling effecten gebruiksfase

Alle recente en uit het verleden bekende broedterritoria van de Porseleinhoen in het 'Zwarte Meer' bevinden zich buiten de verstoringscontour van het fietspad. In 2019 zijn alleen territoria van het Porseleinhoen vastgesteld op ruim 300 meter afstand van het fietspadtracé. Ook territoria uit eerdere jaren bevinden zich op minimaal 170 meter afstand van het fietspadtracé. Verstoring van huidige en in het verleden door Porseleinhoen gebruikte broed- en leefgebieden is dus niet aan de orde. Met het uitvoeren van de moerasherstelmaatregelen in 2015-2018 is inmiddels op veel meer plekken geschikt leefgebied ontstaan door het plaggen van rietland en de aanleg van slenken. Momenteel is buiten de verstoringzone van 100 meter ruim 133 hectare waterriet beschikbaar ten opzichte van circa 3 hectare binnen het (potentieel) verstoorte oppervlak van het fietspad.

Uitgaande van een maximale grootte van 1,5 hectare per porseleinhoenterritoria heeft Ecogroen bepaald dat er voldoende ruimte is voor minimaal 15 broedparen binnen het zuidelijk deel van het 'Zwarte Meer' (oostelijk gelegen delen van het Natura 2000-gebied niet eens meegerekend, zie bijlage 4). Hierdoor blijft buiten de verstoringzone ruim voldoende potentieel leefgebied beschikbaar om het doelaantal van 7 broedparen, zoals opgenomen in de instandhoudingsdoelstellingen, te kunnen halen.

Conclusie

Doordat het (potentieel) verstoorte oppervlak aan geschikt leefgebied minimaal is (< 3,2 % van het totaal aan geschikt leefgebied) en er buiten het verstoringgebied ruim voldoende geschikt, onverstoord broed- en leefgebied aanwezig blijft om het doelaantal te kunnen halen, is een significante verstoring op het Porseleinhoen op voorhand met zekerheid uitgesloten.

³⁶ NDFF 2020; SOVON 2020.

³⁷ Foppen R., van Roomen M., van den Bremer L. & Noordhuis R. (2016). De ecologische haalbaarheid van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen voor vogels. Sovon-rapport 2016/51. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

³⁸ Sierdema, H., J. van Diermen, B. Aarts, L. van den Bremer en A. van Kleunen (2008). Factsheets van broedvogels in de Natura 2000-gebieden van Gelderland. SOVON-onderzoeksrapport 2008/14. SOVON, Beek-Ubbergen.

Effecten Grote karekiet

Beschrijving leefgebied, instandhoudingsdoel en huidige aantallen

De Grote karekiet is voor het broeden afhankelijk van goed ontwikkelde overjarige rietkragen, die over een aanzienlijke breedte in relatief diep water staan³⁹. Kleine rietvogels hebben een korte verstoringsstand tot 25 meter⁴⁰. Onderzoek van Krijgsveld et al. (2013)⁴¹ toont aan dat deze soorten de grootste verstoring ondervinden van waterrecreatie en in mindere mate van landrecreatie. Het instandhoudingsdoel voor de Grote karekiet betreft uitbreiding omvang en kwaliteit voor ten minste 40 broedparen. De aantallen broedparen van de Grote karekiet in het 'Zwarte Meer' schommelen de laatste jaren tussen de ca. 20 en 30. In 2019 werden 21 territoria vastgesteld⁴². De soort bevindt zich derhalve ruim onder de in het doelaantal van ten minste 40 broedparen.

Verstoringscontour

Kleine rietvogels hebben een korte verstoringsstand tot 25 meter⁴³. Voor de Grote karekiet is daarom door Ecogroen een verstoringsafstand van maximaal 25 meter gehanteerd (zie bijlage 4).

Beoordeling effecten gebruiksfase

De Grote karekiet broedt in goed ontwikkelde overjarige rietkragen, die over een aanzienlijke breedte in relatief diep water staan. Bekende territoria van de grote karekiet in 2019 zijn vastgesteld in brede rietkragen op ruime afstand van het fietspadtracé, buiten de verstoringsafstand (groter dan 25 meter)⁴⁴. Potentieel broedbiotoop is alleen aanwezig langs de brede rietoevers van het Zwarte Meer, op meer dan 100 meter afstand van het fietspadtracé en dus buiten de verstoringsafstand van de soort. Vanwege het ontbreken van overjarig waterriet met voldoende dynamiek als geschikt leefgebied voor Grote karekiet langs het fietspadtracé, is toekomstige vestiging van de soort binnen de verstoringsafstand van het fietspad op voorhand uit te sluiten.

Conclusie

Significante verstoring van de Grote karekiet in de gebruiksfase kan op voorhand worden uitgesloten.

Effecten Rietzanger en Snor

Beschrijving leefgebied, instandhoudingsdoel en huidige aantallen

De Rietzanger kent een grote verspreiding over het gehele 'Zwarte Meer'. De soort vestigt zich zowel in droog riet, inundatieriet als in verruigde rietvegetaties met wilgopslag. De Snor is een broedvogel van rietvelden en houdt zich voornamelijk op in het midden van de rietkraag. De soort prefereert brede oeverzones met veel opgaand oud (water)riet. Het instandhoudingsdoel voor de Rietzanger betreft behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor ten minste 270 broedparen. Bij de meest recent beschikbare tellingen zijn respectievelijk 384 (2015), 430 (2017) en 303 (2019) territoria van de Rietzanger vastgesteld. De soort bevindt zich derhalve ruim boven de in het instandhoudingsdoel geformuleerde doelaantal. Het instandhoudingsdoel voor de Snor betreft uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor ten minste 50 broedparen. Bij de meest recent beschikbare tellingen zijn respectievelijk 97 (2015), 110 (2017) en 96 (2019) territoria van de Snor vastgesteld. Deze soort bevindt zich derhalve ook ruim boven de in het instandhoudingsdoel geformuleerde doelaantal.

³⁹ Hut, R.M.G., R. Foppen, N. Beemster, M. Roodbergen & S. Deuzeman (2008). Ruimte voor riet en moerasvogels in de noorde-lijke randmeren. Sturende factoren en beheermaatregelen voor kwalificerende moerasvogels. A&W-rapport 1108. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden. SOVON, Beek-Ubbbergen.

⁴⁰ Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van de Winden (2008). Verstoringgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie.

⁴¹ Krijgsveld, K.L. & R.G. Verbeek (2013). Kitesurfen in de Delta en verstoring van vogels en zeehonden. Onderbouwing van locaties waar kitesurfen via het beheerplan kan worden toegestaan. Rapport 12-143. Bureau Waardeburg, Culemborg.

⁴² www.sovon.nl

⁴³ Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van de Winden (2008). Verstoringgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie.

⁴⁴ Boer, V. de & S. Deuzeman (2019). Broedvogelmonitoring 'A better LIFE for Bittern' in het Zwarte Meer in 2019. Sovon-rapport 2019/37. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Verstoringscontour

Kleine rietvogels hebben een korte verstoringsstand tot 25 meter⁴⁵ (Krijgsveld et al. 2008). Onderzoek van Krijgsveld et al. (2013)⁴⁶ toont aan dat deze soorten de grootste verstoring ondervinden van waterrecreatie en in mindere mate van landrecreatie.

Beoordeling effecten gebruiksfase

Geschikt broedbiotoop van zowel de Rietzanger als de Snor is aanwezig langs het gehele fietspadtracé. Beide soorten komen ook voor binnen de verstoringsafstand van 25 meter langs de dijk⁴⁷. Daarnaast heeft de gehele moeraszone een functie als foerageergebied voor beide soorten, waaronder ook rietland direct langs de dijk binnen de verstoringsafstand van het fietspad (max. 25 meter). Broedende rietzangers en snorren zijn niet erg gevoelig voor optische verstoring, omdat broedplaatsen van deze soort goed verscholen in rietkragen en dichte moerasvegetaties aanwezig zijn. Wel zijn de Rietzanger en Snor gevoelig voor verstoring door geluid⁴⁸. Hoewel Rietzanger en Snor weinig verstoringsgevoelig zijn en verstoring van de meeste geschikte broedplaatsen veelal wordt weggenomen door de aanwezige brede strook hoog opgaand riet, kan enige verstoring van leefgebied op korte afstand van het fietspadtracé op de dijk niet geheel worden uitgesloten (zie bijlage 4).

Omdat door de gebruikers niet van het fietspad mag worden afgeweken en de rietstroken niet mogen worden betreden, blijft de verstoring door het gebruik van het fietspad echter minimaal. Een territorium van Rietzanger en Snor bestaat uit een broedplek en omliggend foerageergebied, waarbij Rietzanger en Snor in de broedgebieden gevoeliger zijn voor verstoring dan in de foerageergebieden. Omdat het gebied binnen de verstoringszone wel kan worden gebruikt als foerageergebied en binnen de vastgestelde territoria voldoende mogelijkheden zijn om, waar nodig, een alternatieve broedplek te zoeken die minder verstoring ondervindt, leidt het gebruik van het fietspad niet tot minder broedparen van Snor en Rietzanger binnen het Natura 2000-gebied. Daarbij geldt voor beide soorten bovendien dat de draagkracht van het gebied ruim voldoende is voor het behalen van de instandhoudingsdoelen (de doelaantallen van beide soorten worden ruimschoots behaald). Een beperkte extra verstoring van enkele tientallen meters rondom het fietspadtracé leidt er niet toe dat de instandhoudingsdoelen van deze soorten niet meer kunnen worden gehaald.

Conclusie

Een significante verstoring van Rietzanger en Snor door het toekomstig gebruik van het fietspad kan op basis van voorgaande op voorhand worden uitgesloten.

Effecten van aanleg en gebruik fietspad op kwalificerende niet-broedvogels

Het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' heeft een functie als foerageergebied en/of rust-/slaapplaats voor de kwalificerende niet-broedvogels. Langs het westelijk fietspadtracé op de dijk is actueel leefgebied van een aantal van deze niet-broedvogelsoorten aanwezig (zie tabel 1). Voor de andere kwalificerende niet-broedvogels is reeds eerder beoordeeld dat op voorhand significant negatieve effecten zijn uit te sluiten, omdat binnen hun verstoringscontour van het fietspad geen geschikt leefgebied aanwezig is⁴⁹.

Zowel de aanlegfase als ook de gebruiksfase van het fietspad (die het gehele jaar is opengesteld), valt (deels) binnen de periode waarop deze niet-broedvogelsoorten in het Natura 2000-gebied aanwezig zijn. In tabel 2 is een overzicht gegeven van de verschillende kwalificerende soorten niet-broedvogels van het 'Zwarte Meer', hun type leefgebied binnen het 'Zwarte meer', de kwetsbaarheid voor verstoring, de kwetsbare periode, hun maximale verstoringsafstand en of hun instandhoudingsdoel wordt gehaald of niet.

⁴⁵ Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van de Winden (2008). Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie.

⁴⁶ Krijgsveld, K.L. & R.G. Verbeek (2013). Kitesurfen in de Delta en verstoring van vogels en zeehonden. Onderbouwing van locaties waar kitesurfen via het beheerplan kan worden toegestaan. Rapport 12-143. Bureau Waardeburg, Culemborg.

⁴⁷ NDFF, 2020

⁴⁸ Profieldocumenten broedvogels, Ministerie van LNV 2020.

⁴⁹ Zie voor verstoringscontouren bijlage 3 van Adviesrapport Ecogroen (5 januari 2021) 'Natuurtoets (incl. passende beoordeling) aanleg fietspad Zwarte Meerdijk - Toetsing aanleg fietspad Zwarte Meerdijk aan de Wet natuurbescherming'.

De indeling van de soorten niet-broedvogels in verschillende ruimtelijke eenheden/leefgebieden (open water, ondiep water, oeverzone, nat grasland en moeras) is gebaseerd op het Beheerplan voor het 'Zwarte Meer'. De indeling en verspreiding van deze ruimtelijke eenheden binnen het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' worden besproken en weergegeven in paragraaf 3.1.1 en figuur 3.1 van het betreffende beheerplan. In bijlage 3 van het rapport van Ecogroen is vervolgens in detail voor de verschillende soorten weergegeven waar deze ruimtelijke eenheden binnen de verstoringscontour van het fietspad liggen. Op basis van deze kenmerken is door Ecogroen een nadere effectbeoordeling uitgevoerd om te bepalen of de aanleg en het gebruik van het fietspad kan leiden tot significante verstoring van deze soorten. De resultaten van deze analyse zijn hieronder weergegeven voor de soorten per type ruimtelijk eenheid/type leefgebied.

Tabel 2. Overzicht ruimtelijke eenheid, kwetsbaarheid, kwetsbare perioden en behalen instandhoudingsdoelstelling (IHD) per kwalificerende niet-broedvogelsoort (Bron: Ecogroen, 2021).

Niet-broedvogels	Ruimtelijke eenheid ¹	Kwetsbaarheid voor recreatie ²	Kwetsbare periode ²	Verstoringsafstand ³	Behalen IHD*
Aalscholver	Open water	relatief kwetsbaar	sep-jan	75	niet
Fuut	Open water	relatief kwetsbaar	dec-april	200	niet
Grauwe gans	Ondiep water Oeverzone Nat grasland	weinig kwetsbaar	sep-jan	566	wel
Grutto	Nat grasland Ondiep water	weinig kwetsbaar	aug-april	125	wel
Kleine zwaan	Ondiep water Nat grasland	weinig kwetsbaar	okt-mrt	175	niet
Kolgans	Oeverzone Nat grasland	relatief kwetsbaar	okt-feb	566	wel
Krakeend	Ondiep water Nat grasland	relatief kwetsbaar	sep-jan	250	wel
Kuifeend	Open water Ondiep water	relatief kwetsbaar	nov-mrt	250	niet
Lepelaar	Ondiep water Moeras	relatief kwetsbaar	aug-jan	75	wel
Meerkoet	Open water Ondiep water	weinig kwetsbaar	sep-mrt	100	niet
Pijlstaart	Ondiep water	weinig kwetsbaar	okt-feb	250	niet
Slobeend	Open water Moeras	relatief kwetsbaar	sep-april	250	wel
Smient	Ondiep water Nat grasland	weinig kwetsbaar	okt-mrt	250	niet
Tafeleend	Open water Ondiep water	relatief kwetsbaar	okt-feb	250	niet
Toendrarietgans	Oeverzone Ondiep water	relatief kwetsbaar	dec-feb	566	wel
Wintertaling	Oeverzone Moeras	relatief kwetsbaar	sep-nov	250	niet
Zwarte stern	Open water	relatief kwetsbaar	augustus	50	niet

¹ Rijkswaterstaat et al. 2017a (*cursief* = soort maakt gebruik van meerdere eenheden, ondergeschikte eenheid is *cursief*)

² Henkens et al. 2012 bijlage 2.3

³ Krijgsveld et al. 2018 Tabel 4.4

* Zie voor instandhoudingsdoelstellingen Bijlage 1.

Soorten van open water (dieper dan 100 cm diepte)

Fuut, Kuifeend, Slobeend en Tafeleend

Voor de Fuut, Kuifeend, Slobeend en Tafeleend geldt dat open water het belangrijkste biotoop vormt, maar dat de soorten ook gebruik maken van ondiep water (alle soorten) en moeras (alleen Slobeend). Binnen de voor de soorten relevante verstoringsafstand ligt ca. 15,5 ha aan open water ten opzichte van ca. 675,6 ha elders in het Natura 2000-gebied. Dat betekent dat minder dan 2,3 % van het totaal aan geschikt leefgebied voor deze soorten potentieel wordt verstoord door het fietspad. Binnen de relevante verstoringsafstand (maximaal 300 meter) ligt geen oppervlak ondiep water. In combinatie met de veel gebruikte vaargeul in het Zwarte Meer ter hoogte van het fietspad, zijn vooral in de luwte van de rietlanden leefgebieden voor Fuut, Kuifeend, Slobeend en Tafeleend aanwezig in de vorm van open water. Hierdoor wordt het leefgebied van deze soorten maar in beperkte mate (ca. 15 ha) extra verstoord door aanleg en gebruik van het fietspad ten opzichte van het totaal aan geschikt leefgebied in het Natura 2000-gebied (ca. 675 ha). Voor Fuut, Kuifeend en Tafeleend geldt dat hun instandhoudingsdoel momenteel niet wordt gehaald. Dit heeft echter volgens het beheerplan voor het 'Zwarte Meer' echter niet zo zeer te maken met de draagkracht of een ecologisch knelpunt (gebrek aan voedselbeschikbaarheid of te veel verstoring) voor deze soorten in het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer', maar met een afname van de voedselbeschikbaarheid in omliggende wateren (o.a. IJsselmeer en Markermeer). De voedselbeschikbaarheid in het 'Zwarte Meer' is niet wezenlijk gewijzigd⁵⁰. Het fietspad leidt er daarom volgens Ecogroen niet toe dat de draagkracht van het gebied voor de betreffende soorten zodanig afneemt, dat hierdoor de doelaantallen niet (meer) kunnen worden gehaald.

Specifiek voor Slobeend ligt binnen de verstoringsafstand van deze soort in de moeraszone van het Zwarte Meer 10,4 hectare aan geschikt leefgebied ten opzichte van 680,8 hectare elders in de zuidelijke moeraszone langs het 'Zwarte Meer'. Dit betekent dat 1,5 % van het totaal aan geschikt leefgebied voor deze soort potentieel wordt verstoord. Voor de Slobeend geldt dat het doelaantal momenteel (ruim) wordt gehaald. Een beperkte extra verstoring van (potentieel) leefgebied leidt er niet toe dat de instandhoudingsdoelstellingen niet meer gehaald kunnen worden. Elders in het Natura 2000-gebied blijft voldoende onverstoord geschikt leefgebied (680,8 hectare) aanwezig om het doelaantal te kunnen halen.

Soorten van ondiep water (20- 100 cm diepte)

Lepelaar

Lepelaars foerageren in geringe aantallen in de zeer ondiepe zones van het Zwarte Meer en langs moerassen, voornamelijk in het oostelijke gedeelte van het 'Zwarte Meer'⁵¹. Het belangrijkste biotoop van de Lepelaar (ondiep water) ligt op een afstand van 120 meter van het fietspadtracé, buiten de maximale verstoringsafstand van Lepelaar (75 meter). Het minder belangrijke biotoop moeras ligt wel binnen de maximale verstoringsafstand van de Lepelaar (75 meter). In de moeraszone van het 'Zwarte Meer' ligt binnen de verstoringsafstand 0,44 hectare aan geschikt leefgebied ten opzichte van 36,06 hectare elders in de zuidelijke moeraszone langs het Zwarte Meer. Dit betekent dat < 1,3% van het totaal aan geschikt leefgebied voor de soort potentieel wordt verstoord.

Voor de Lepelaar geldt dat het doelaantal momenteel wordt gehaald. Er zijn geen knelpunten voor de soort in het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer'. Een beperkte extra verstoring van (potentieel) leefgebied leidt er niet toe dat het instandhoudingsdoel niet meer kan worden gehaald. Een significante verstoring van deze soort kan daarom worden uitgesloten.

Soorten van oeverzone (0-20 cm diepte)

Wintertaling

De Wintertaling rust en slaapt in ondiepe en luwe zones van het 'Zwarte Meer'. Daarnaast foerageert de Wintertaling binnen het Natura 2000 gebied in de oeverzone, maar ook in de moeraszone en op natte graslanden. Zijn voornaamste leefgebied, de oeverzones, bevinden zich vooral aan de oostkant van

⁵⁰ Rijkswaterstaat, Royal Haskoning DHV en TAUW bv (2017a). Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Zwarte Meer.

⁵¹ Rijkswaterstaat, Royal Haskoning DHV en TAUW bv (2017a). Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Zwarte Meer.

Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' op meer dan 8 kilometer afstand van het fietspad⁵². Binnen de voor de Wintertaling relevante verstoringafstand ligt ook geen oppervlak ondiep water. Het minder belangrijke biotoop moeras ligt echter wel binnen de maximale verstoringafstand van de Wintertaling (250 meter). Geschikte foerageer- en rustgebieden bestaan hier voor de Wintertaling uit de recent gegraven slenken (afstand minimaal 50 meter) en oeverzone op de grens van moerasgebied en het open water van het 'Zwarte Meer' (afstand minimaal 120 meter). Hoog opgaand riet in het moerasgebied zorgt voor afscherming van leefgebied op het westelijke fietspadtracé over de dijk. In de moeraszone van het 'Zwarte Meer' ligt binnen de verstoringafstand 2,7 hectare aan geschikt leefgebied ten opzichte van 33,8 hectare elders in de zuidelijke moeraszone langs het 'Zwarte Meer'. Dit betekent dat minder dan 7,4% van het totaal aan geschikt leefgebied (binnen de moeraszone) voor de Wintertaling potentieel wordt verstoord. De maximale verstoringafstand van 250 meter is mogelijk niet passend bij de situatie, zoals langs het 'Zwarte Meer'. Uit onderzoek naar niet-broedvogels langs de Vossemeerdijk blijkt, dat in vergelijkbare situaties - fietspad op de dijk met grasland/ brede rietkraag tussen de dijk en open water - geen verstoring plaatsvindt van de Wintertaling. Alleen wanneer open water dichtbij de dijk ligt (minder dan 30 meter), vindt verstoring plaats van de Wintertaling door langsrijdende of stoppende fietsers⁵³. Langs het 'Zwarte Meer' bevinden geschikte wateren (binnen de moeraszone) zich op minimaal 50 meter, waarbij de tussenliggende rietkragen zorgen voor een afschermde werking. Hierdoor zijn significant negatieve effecten door verstoring van de leefgebieden van de Wintertaling tijdens de aanleg- en gebruiksfase van het beoogde fietspad uitgesloten.

Grauwe gans

De Grauwe gans rust en slaapt in ondiepe en luwe zones van het 'Zwarte Meer' en foerageert binnen het Natura 2000 gebied in de oeverzone, maar ook in de moeraszones en op natte graslanden. Daarnaast foerageert een belangrijk deel van de grauwe ganzen ook vooral op agrarische percelen buiten het Natura 2000 gebied⁵⁴. Binnen de voor de Grauwe gans relevante verstoringafstand (566 meter) ligt in het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' geen oppervlak van de biotopen oeverzone (slaapplaats) en nat grasland (foerageergebied). Dat betekent dat geen geschikt leefgebied voor de soort binnen het Natura 2000-gebied potentieel wordt verstoord. Eventueel gebruiken grauwe ganzen echter ook het moeras om in te foerageren, deze is echter van ondergeschikt belang voor deze soort⁵⁵. Voor de Grauwe gans worden de instandhoudingsdoelstellingen bovendien ruimschoots gehaald en heeft de populatieontwikkeling een positieve trend. Eventuele uitwijkmogelijkheden zijn ook in ruime mate aanwezig op agrarische gronden op Kampereiland en de Mastenbroekerpolder. Hierdoor is zowel tijdens de aanleg- als de gebruiksfase van het beoogde fietspad uitgesloten dat sprake is van een significante verstoring van de leefgebieden van de Grauwe gans.

Kolgans

Volgens het beheerplan van het 'Zwarte Meer' geldt voor de Kolgans dat de staat van instandhouding goed is, hoewel de instandhoudingsdoelen niet worden gehaald. Het gebied heeft voor de Kolgans hoofdzakelijk een functie als slaapplaats. Hij maakt hiervoor met name gebruik van de 'luwe' oeverzones langs het oostelijk deel van het 'Zwarte meer'. Voor foerageren gebruikt hij, naast deze oeverzones, ook de natte graslanden en de moeraszone binnen het Natura 2000-gebied. Daarnaast foerageren kolganzen ook vooral op agrarische percelen buiten het Natura 2000-gebied⁵⁶. Waarnemingen van de Kolgans concentreren zich name in de oostelijk helft van het Natura 2000-gebied, en ook de buiten het Natura

⁵² Rijkswaterstaat, Royal Haskoning DHV en TAUW bv (2017a). Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Zwarte Meer.

⁵³ Wormmeester, R. en M. van der Sluis (2019). Onderzoek niet-broedvogels fietspad Vossemeerdijk Kampen. Beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming (onderdeel gebiedsbescherming) in verband met het jaarrond openstellen van het fietspad. Rapport 17-071A. Ecogroen bv Zwolle.

⁵⁴ Rijkswaterstaat, Royal Haskoning DHV en TAUW bv (2017a). Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Zwarte Meer.

⁵⁵ Rijkswaterstaat, Royal Haskoning DHV en TAUW bv (2017a). Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Zwarte Meer.

⁵⁶ Rijkswaterstaat, Royal Haskoning DHV en TAUW bv (2017a). Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Zwarte Meer.

2000-gebied gelegen agrarische gronden op Kampereiland, ver buiten de invloedssfeer van het fietspad⁵⁷. Binnen de voor de Kolgans relevante verstoringafstand (566 meter) ligt binnen het Natura 2000-gebied geen oppervlak van de biotopen oeverzone (slaapplaats) en nat grasland (foerageergebied). Dat betekent dat zijn belangrijkste leefgebieden binnen het Natura 2000-gebied niet potentieel worden verstoord. Kolganzen slapen ook alleen 's nachts in het gebied, wanneer het fietspad niet gebruikt wordt en geen werkzaamheden plaatsvinden. Hierdoor is geen sprake van een significante verstoring van kolganzen. Verlies van foerageergebied door verstoring van agrarische percelen direct langs het fietspadtracé leidt eveneens niet tot significante effecten, omdat op agrarische gronden op Kampereiland en de Mastenbroekerpolder in ruime mate alternatieve foerageergebieden voorhanden zijn. Bovendien wordt het fietspad naar verwachting in de winterperiode, wanneer de Kolgans aanwezig is (met name de periode november-februari), aanzienlijk minder vaak gebruikt dan in de zomer.

Toendrarietgans

Het gebied heeft voor de Toendrarietgans hoofdzakelijk een functie als slaapplaats. Hij maakt hiervoor ook gebruik van oeverzone en in mindere mate ondiep water⁵⁸. Binnen de voor de Toendrarietgans relevante verstoringafstand (566 meter) ligt slechts een beperkt oppervlak aan oeverzone en ondiep water (< 0,4 % van het totale oppervlak)⁵⁹. De draagkracht van het gebied als slaapplaats voor de Toendrarietgans komt niet in het geding. Bovendien slapen toendrarietganzen alleen 's nachts in het gebied, wanneer het fietspad niet gebruikt wordt en geen werkzaamheden plaatsvinden. Hierdoor is zowel tijdens de aanleg- als de gebruiksfase van het beoogde fietspad geen sprake van een significante verstoring van de leefgebieden van de Toendrarietgans.

Conclusies

Ondanks dat een deel van actueel leefgebied van deze soorten binnen het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' wordt verstoord, leidt dit niet tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soorten in het Natura 2000-gebied. Er blijft voor de meeste soorten voldoende onverstoorde leefgebieden in het 'Zwarte meer' aanwezig om te kunnen slapen, rusten en/of foerageren.

B1.1.2 Toetsing van de effectenbeoordeling

Het project 'Aanleg en gebruik fietspad Zwarte Meerdijk' is getoetst aan de effecten op alle instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' en 'Ketelmeer & Vossemeer'. De betreffende instandhoudingsdoelen zijn weergegeven in bijlage 3.

Uit de omschrijving van de voorgenomen activiteiten (paragraaf A1.1) en de effectbeoordeling daarvan (zie vorige paragraaf) blijkt dat op een beperkt aantal doelstellingen van de betrokken gebieden effecten te verwachten zijn.

Wij delen de conclusie dat significant negatieve effecten door de aanleg en het gebruik van het fietspad op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied 'Ketelmeer & Vossemeer' op voorhand kunnen worden uitgesloten. Ook zijn we het eens met de conclusie ten aanzien van effecten op kwalificerende habitattypen en habitatsoorten in het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer'. Deze zijn op voorhand uit te sluiten, gezien het feit dat de aanleg en het gebruik van het fietspad plaatsvindt buiten het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' en er ook tijdens de aanleg en het gebruik van het fietspad geen kunstmatige verlichting wordt toegepast (geen effecten op Meervleermuis).

Door de aanleg van het fietspad conform de aanvraag uit te voeren in de periode vanaf september 2021 tot 28 februari 2022 is er ook geen sprake van significante verstoring van kwalificerende broedvogels in de aanlegfase. Om dit te formaliseren leggen we dit als voorwaarde op in onze voorschriften (voorschrift 4).

⁵⁷ NDFF, 2019.

⁵⁸ Rijkswaterstaat, Royal Haskoning DHV en TAUW bv (2017a). Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Zwarte Meer.

⁵⁹ Zie voor leefgebieden binnen verstoringzones bijlage 3 van de Natuurtoets (incl. passende beoordeling) aanleg fietspad Zwarte Meerdijk - Toetsing aanleg fietspad Zwarte Meerdijk aan de Wet natuurbescherming (Ecogroen, januari 2021).

In de aanlegfase kunnen wel effecten optreden op niet-broedvogels in het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer'. En in de gebruiksfase zijn op voorhand significant negatieve effecten door verstoring van broed- en niet-broedvogels ook niet uit te sluiten. Hiervoor is een nadere effectenonderzoek uitgevoerd door Ecogroen. Hieronder beoordelen wij of wij de uitgevoerde effectbeoordeling en hieraan verbonden conclusies delen.

Effecten broedvogels in gebruiksfase fietspad

Wij zijn van oordeel dat door Ecogroen voldoende heeft onderbouwd dat, ondanks de toekomstige verstoring die zal optreden in de gebruiksfase van het fietspad, er voldoende alternatieve, functionele broedbiotopen en foerageergebieden voor de verschillende kwalificerende broedvogelsoorten in het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' beschikbaar blijven om de instandhoudingsdoelen voor deze soorten te kunnen behalen. Hiervoor zijn voor Roerdomp en Purperreiger, twee zeer verstoringsgevoelige soorten, extra draagkrachtberekeningen uitgevoerd om de draagkracht van het gebied voor deze soorten nader in beeld te brengen. Op basis van de gegevens van Ecogroen uit de aanvraag, en de aanvullende stukken, blijkt dat, ondanks een afname in kwaliteit van een deel van het Natura 2000-gebied door gebruik van het fietspad, er voldoende geschikt leefgebied aanwezig blijft om de instandhoudingsdoelen voor deze soorten te kunnen behalen.

Op basis hiervan delen wij de conclusie uit de aanvraag dat het gebruik van het fietspad het behalen van de instandhoudingsdoelen voor deze soorten niet in de weg staat en er dus geen sprake is van significant negatieve effecten op deze broedvogelsoorten door de aanleg en het gebruik van het fietspad.

Er zijn echter wel nog tweetal onderdelen uit de aanvraag die naar ons inziens om extra mitigerende maatregelen vragen.

1. Fietspad op binnenteen van de dijk

In de effectbeoordeling wordt aangegeven dat het fietspad op de binnenteen van de dijk niet zal leiden tot significante verstoring van broed- en niet-broedvogels. Wij zijn het met deze beoordeling eens, daar de zichtlijnen tussen het Natura 2000-gebied en het fietspad worden doorbroken door de dijk. Wel hebben we hierbij een kanttekening, namelijk dat ook moet worden voorkomen, dat vanaf het fietspad op de teen van de dijk geen voetgangers op de dijk gaan lopen. Om dit te ondervangen, dienen hier extra maatregelen voor te worden genomen. Hier gaan we ook onder B1.2 nader op in.

2. Niet betreden van Natura 2000-gebied

Wij delen de conclusie uit de effectbeoordeling van Ecogroen ten aanzien van broedvogels. Significante verstoring kan worden uitgesloten. Een belangrijke voorwaarde hierbij is echter wel dat het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' niet kan worden betreden. Juist betreding van deze kwetsbare voor verstoring gevoelige broedlocaties van o.a. Purperreiger en Roerdomp, maar ook Porseleinhoen en andere rietvogels, kunnen leiden tot significante verstoring in dit gebied⁶⁰. Om dit te borgen, dienen er extra maatregelen te worden genomen om fysieke toegang tot dit Natura 2000-gebied te voorkomen. Hier gaan we onder B1.2 nader op in.

Effecten niet- broedvogels en aanleg – en gebruiksfase

Wij delen de conclusie van de effectbeoordeling van Ecogroen uit de aanvraag ten aanzien van niet-broedvogels. De verstoring van het fietspadtracé is beperkt tot het westelijk deel met het fietspad op de dijk. Voor een aantal soorten (Aalscholver, Meerkoet, Zwarte stern, Grutto, Krakeend, Smient, Pijstaart en Kleine zwaan) geldt dat er geen geschikt leefgebied aanwezig is binnen de verstoringscontour van de betreffende soort, waardoor effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten. Voor een aantal soorten geldt dit echter niet en zal een deel van het leefgebied binnen het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' door verstoring verslechteren/ minder geschikt worden. Ook geldt tevens dat voor een aantal van deze soorten (Wintertaling, Lepelaar en Kolgans), anders dan in de aanvraag is aangegeven, de huidige aantallen onder het instandhoudingsdoel voor dit Natura 2000-gebied liggen. Wij delen echter de conclusie van Ecogroen dat dit niet zal leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soorten. Er blijft voldoende leefgebied in het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' aanwezig om de doelen van deze soorten te kunnen behalen. In de meeste gevallen gaat het om beperkte delen van hun leefgebied die volgens het beheerplan van minder groot belang zijn voor de betreffende soorten.

⁶⁰ Profieldocumenten Purperreiger en Roerdomp, Ministerie van LNV, 2009.

Daarnaast ligt het westelijk deel van het fietspad reeds in een relatief verstoorde omgeving, met de aangrenzende vaargeul en de Ramspolbrug. Het fietspad is volgens de aanvraag tussen zonsopgang en zonsondergang ook niet opengesteld en in de winterperiode (oktober-maart), wanneer de grootste aantallen van de meeste soorten in het gebied aanwezig zijn, zal het fietspad minder in gebruik zijn. Het fietspad op de dijk leidt er dan ook niet toe dat de instandhoudingsdoelen van de betreffende soorten in het 'Zwarte meer' niet kunnen worden gehaald.

B1.2 Toetsing verzachtende maatregelen

B1.2.1 Beschrijving verzachtende maatregelen in de aanvraag

Plaatsing verkeersborden langs fietspad

In een aanvulling op de aanvraag heeft Ecogroen, samen met gemeente Kampen, op tekening aangegeven waar verkeersborden langs het fietspad worden geplaatst. Ook is aangegeven welke tekst op de geplande verkeersborden wordt opgenomen om betreding van de dijk in met name het oostelijk deel van het fietspadtracé te voorkomen (zie bijlage 5 van dit besluit voor de locaties). Op de borden wordt de volgende tekst opgenomen:

Natura 2000-gebied Zwarte Meer en Ketelmeer & Vossenmeer

- Geen betreding buiten het fietspad toegestaan
- Alleen gebruik van (elektrische) fietsen en wandelaars toegestaan
- Geen honden toegestaan
- geen gebruik tussen zonsondergang en zonsopgang toegestaan

Plaatsing hekwerken en verbodsborden bij ingangen Natura 2000-gebied langs fietspad (in zoverre niet reeds aanwezig)

Daarnaast heeft Ecogroen, in een aanvulling op de aanvraag, aangegeven waar in de nieuwe situatie hekwerken en verbodsborden (verboden te betreden, kwetsbaar natuurgebied) komen te staan. De hekwerken en verbodsborden gaan betreding van de rietlanden in het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' tegen (zie bijlage 5 van dit besluit voor de locaties van deze hekwerken en borden). Deels zijn de verbodsborden en hekwerken nu ook al aanwezig.

B1.2.2 Toetsing verzachtende maatregelen (mitigatie)

In deze paragraaf gaan we in op de effectiviteit van maatregelen op de soorten uit tabel 1.

Op basis van voorgestelde plaatsing van hekwerken met verboden toegang bij alle ingangen van het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' langs het fietspad, en de extra verkeersborden met regels langs het fietspadtracé, vinden wij dat nu voldoende is geborgd dat gebruikers van het fietspad het Natura 2000-gebied niet zullen betreden en niet op de dijk zullen lopen bij oostelijk deel van het fietspad op de binnentoe van de dijk. Hiermee kan met zekerheid significante verstoring van leefgebieden van broedvogels binnen dit Natura 2000-gebied worden uitgesloten.

Om de plaatsing van deze verkeersborden, hekwerken met borden verboden toegang te formaliseren, leggen we de locaties hiervan, conform hetgeen is aangevraagd (zie bijlage 5 van dit besluit) vast in de voorschriften van ons besluit. Ook leggen we vast dat deze voor de openstelling van het fietspad moeten zijn geplaatst (voorschrift 5). De op deze borden aangegeven beperkingen ten aanzien van het toekomstig gebruik van het fietspad (geen honden en motorvoertuigen toegestaan, gebruik uitsluitend van zonsopgang tot zonsondergang), zoals ook aangevraagd, leggen wij ook vast in de voorschriften van ons besluit (voorschrift 7). Daarnaast leggen wij in dit voorschrift vast, dat toekomstige onderhoudswerkzaamheden aan het fietspad buiten de broedperiode (vanaf 1 september tot uiterlijk 1 maart) moeten worden uitgevoerd.

B1.3 Cumulatieve effecten

In de aanvraag is cumulatie niet meegenomen. Er zijn bij ons geen andere projecten aangevraagd en/of bekend die in cumulatie met dit project een significant negatief effect kan hebben op de instandhoudingsdoelen van deze Natura 2000-gebieden.

B1.4 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb⁶¹ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde toestemming te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

B1.5 Eindconclusie toetsing

Uit de beoordeling van de effecten blijkt dat er voldoende maatregelen worden genomen om significant negatieve effecten op leefgebieden van soorten of habitattypen te verzachten of te voorkomen.

Het project leidt niet tot significant negatieve effecten op één van de instandhoudingsdoelen.

De gevraagde vergunning voor de uitvoering van de activiteiten kan worden verleend. Aan de vergunning worden voorschriften verbonden om de uitvoering van maatregelen te borgen.

C ZIENSWIJZEN

C1 Bespreking van ingediende zienswijzen

Het ontwerpbesluit heeft van 4 maart 2021 tot en met 15 april 2021 ter inzage gelegen. Er zijn zienswijzen binnengekomen van Vereniging Natuur en Milieu Overijssel, namens Natuurmonumenten. In de volgende paragrafen zijn eerst de zienswijzen opgenomen. Daarna geven we per zienswijze onze reactie.

C1.1 Zienswijzen op het voorgenomen besluit

Op 14 en 16 april 2021 heeft Stichting Natuur en Milieu Overijssel, namens Vereniging Natuurmonumenten, een aantal zienswijzen tegen ons ontwerp-besluit ingediend⁶². Het betreft de volgende zienswijzen:

Zienswijze 1: cumulatie effecten

Naast de voorgenomen ontwikkeling van gemeente Kampen om een fietspad te realiseren, is het de verwachting dat er meer initiatieven komen die (terrestrisch en aquatisch) druk leggen op dit gebied. Zo wil de gemeente Noodoostpolder voor de zomer een besluit nemen over het doortrekken van het fietspad aan de kant van Flevoland.

- *Hoe wil de provincie omgaan met de cumulatie van initiatieven die druk leggen op dit gebied?*

Zienswijze 2: verstoring gebruiksfase

Het (fiets)pad ligt deels op de dijk (1,5 km) en deels onderaan de teen van de dijk (2,5 km). Er zijn momenteel 7 afsluitende hekwerken verbeeld op de utilitaire verbindingen waar het (fiets)pad deze kuist. Zoals te zien in 'Notitie beantwoording vragen vergunningsaanvraag aanleg fietspad Zwarte Meerdijk' met kenmerk 19-289A van Ecogroen.

- *Wij pleiten ervoor om het gehele (fiets)pad aan de teen aan de binnenzijde van de dijk te realiseren en te voorzien van een hekwerk langs de gehele voet van de dijk. Dit voorkomt inloop van het gebied en visuele verstoring van vogels. Wij geloven dat alleen het plaatsen van borden niet afdoende zal zijn. Mocht er verstoring optreden in de gebruiksfase van het fietspad, hoe gaat de provincie hiermee om?*

⁶¹ Wnb, artikel 1.10, derde lid.

⁶² Zienswijze van 15 april j.l. met kenmerk 6265093 en aanvulling van 16 april j.l. met kenmerk 6266744.

Zienswijze 3: inzet toezicht en handhaving borden met gebruiksregels

Betreding buiten het (fiets)pad is niet toegestaan, Alleen gebruik door (elektrische) fietsers en wandelaars is toegestaan. Honden zijn niet toegestaan. Geen gebruik tussen zonsondergang en zonsopkomst en is toegestaan. Momenteel zijn er 2 borden gepland waard deze gebruiksregels vermeld worden.

- *Hoe wordt toezicht en handhaving georganiseerd en in hoeverre is er rekening met extra inzet op dit tracé gehouden door de Provincie?*

Zienswijze 4: borging plaatsing veeroosters

Er zijn 5 mogelijke plaatsen verbeeld waar een veerooster in samenspraak met pachters gerealiseerd kan worden. Dit maakt het fietspad minder aantrekkelijk voor bijvoorbeeld honden.

- *Graag zien wij het plaatsen van minimaal 5 van degelijke roosters geborgd in de voorgenomen ontwikkeling.*

Zienswijze 5: geen recreatieve verblijfsmogelijkheden langs het (fiets)pad

Wanneer er geen mogelijkheden zijn om langer dan de doortocht te verblijven op en langs het tracé, wordt de kans op verstoring door bijvoorbeeld inloop verkleind. Ook zal dit een positief effect hebben op vervuiling door zwerfafval die achtergelaten kan worden bij bijvoorbeeld bankjes langs het (fiets)pad.

- *Wij zien graag geborgd dat er geen recreatieve verblijfsmogelijkheden zoals bankjes zijn toegestaan langs het tracé van het (fiets)pad.*

Zienswijze 6: broedlocatie zeearend

Sinds februari 2021 heeft een (broed)paar zeearenden zich gevestigd in het gebied. Zij hebben een nieuw nest gemaakt. Zij hebben zich gevestigd in de omgeving van de hoogspanningsmast en zij gedragen zich zeer territoriaal. Ook zijn ze veelvuldig parend waargenomen. Mogelijk bevindt deze ontwikkeling zich binnen de verstoringzone van deze soort. In de bijlage van de zienswijze is opgenomen waar het nest zich bevindt.

- *In hoeverre is de provincie zich bewust van de aanwezigheid van deze soort? Hoe wil de provincie met deze nieuwe ontwikkeling omgaan? Graag zien wij aanvullend onderzoek.*

C1.2 Reactie op de zienswijzen belanghebbenden

Hieronder geven we een reactie op de door Stichting Natuur en Milieu Overijssel, namens Vereniging Natuurmonumenten, ingediende zienswijzen.

Onze reactie op zienswijze 1: cumulatieve effecten

Bij een vergunningaanvraag, inclusief passende beoordeling, beoordelen wij voor het bepalen van cumulatieve effecten of de effecten van het aangevraagde project (de aanleg en het gebruik van het fietspad langs het Zwarte Meer), in combinatie met andere, reeds vergunde, maar nog niet uitgevoerde projecten met vergelijkbare (verstoringseffecten binnen het Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer', kan leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. In een eerdere uitspraak van de Raad van State zijn de voorwaarden ten aanzien van de cumulatietoets in de Passende beoordeling nader gedefinieerd⁶³. Hieruit blijkt dat alleen concrete projecten, waarvoor reeds een Wnb-vergunning is verleend en die nog niet (geheel) zijn uitgevoerd, in de cumulatieve beoordeling moeten worden betrokken, en dan alleen wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat het project afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten effecten kan hebben.

Er zijn bij ons geen projecten rondom het 'Zwarte Meer' bekend die aan deze voorwaarden (reeds vergund, maar nog niet uitgevoerd) voldoen. Het doortrekken van het fietspad aan de noordzijde van het 'Zwarte Meer', is een project waarvoor nog geen aanvraag is ingediend en/of vergunning is verleend (e-mail van 2 juni jl. van de provincie Flevoland⁶⁴). Het bevoegd gezag daarvoor is de provincie Flevoland, omdat eventuele effecten van dit fietspad met name op het noordelijk deel van het 'Zwarte Meer', op grondgebied van de provincie Flevoland, plaatsvinden. Omdat dit project echter nog niet is vergund,

⁶³ Uitspraak Raad van State van 9 september, ECLI:NL:RVS:2015:2848.

⁶⁴ E-mail van 2 juni 2021, met kenmerk D2021-06-001873

hoeven wij dit project voor onze besluitvorming ten aanzien van het fietspad aan de zuidelijke oevers niet mee te nemen in onze beoordeling. Derhalve zijn op basis van deze zienswijze geen aanpassingen van het ontwerpbesluit noodzakelijk.

Onze reactie op Zienswijze 2: verstoring gebruiksfase

Wij hebben beoordeeld of het fietspadtracé, zoals aangevraagd, met een deel op de dijk en een deel op de teen van de dijk, niet leidt tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied 'Zwarte meer'. Op basis van de uitgevoerde passende beoordeling, en de aanvullingen hierop, hebben wij geconcludeerd dat, onder bepaalde voorwaarden, significante verstoring van kwalificerende broed- en niet-broedvogels kan worden uitgesloten.

Om te voorkomen dat het traject met het fietspad aan de binnenzijde op de teen van de dijk toch mensen vanaf het fietspad op de dijk gaan lopen, hebben wij in voorschrift 7 van ons besluit opgenomen dat het verboden is om op dit traject op de dijk te lopen. Ook is in dit voorschrift opgenomen dat dit voor een ieder kenbaar moet worden gemaakt middels bebording langs het fietspad op de punten, zoals weergegeven in bijlage 6 (aan beide beginpunten van het fietspad langs de dijk en op de plek waar het fietspad van op de dijk naar op de teen van de dijk gaat). Deze bebording dient te zijn aangebracht, voordat het fietspad in gebruik wordt genomen (voorschrift 6).

In het ontwerpbesluit ontbrak het echter aan de mogelijkheid om hierop goed te kunnen handhaven, omdat het verbod niet kon worden afgedwongen op basis van de in bijlage 5 van het ontwerpbesluit opgenomen bebording. Daarom heeft gemeente Kampen ervoor gekozen om, in een aanvulling op deze aanvraag, op deze bebording extra aan te geven dat deze verboden gelden op grond van artikel 461 Wetboek van strafrecht⁶⁵. Op deze wijze is geborgd dat een ieder hierop kan worden aangesproken en er kan worden gehandhaafd indien noodzakelijk.

De betreffende aangepaste bebording is weergegeven in bijlage 5 van dit definitieve besluit.

Wij zijn van oordeel dat deze voorwaarden, inclusief de aanvulling van de gemeente Kampen naar aanleiding van de zienswijzen, voldoende borgen dat tijdens het gebruik van het fietspad er geen significante verstoring van broed- en of niet-broedvogels optreedt door het betreden van de dijk. De gemeente Kampen dient er op toe te zien dat aan deze voorschriften uit onze vergunning wordt voldaan door handhavend op te treden bij eventuele overtredingen, mocht dit noodzakelijk zijn. Wij zullen er op toezien dat de gemeente zich aan deze voorschriften houdt en, als nodig, de gemeente Kampen hierop aanspreken als dit onvoldoende gebeurt.

De door gemeente Kampen aangepaste bebording leggen wij vast in ons besluit, door deze op te nemen in bijlage 5 en hiernaar te verwijzen in de voorschriften.

Onze reactie op Zienswijze 3: inzet toezicht en handhaving borden met gebruiksregels

Na verlening van de vergunning voeren wij een oplevercontrole uit. Tijdens dit overleg wordt aan de vergunninghouder, de gemeente Kampen, indien gewenst een toelichting gegeven op de voorschriften uit ons besluit.

Met reguliere toezicht zullen we er op blijven toezien dat de gemeente zorgdraagt dat de voorschriften van de vergunning worden nageleefd.

Onze reactie op Zienswijze 4: borging plaatsing veeroosters

De gemeente kampen geeft in haar reactie op de zienswijzen van Vereniging Natuur en Milieu Overijssel aan dat in ieder geval aan het begin en einde van het fietspad veeroosters worden geplaatst. De andere veeroosters worden uitsluitend geplaatst in overleg met de pachters en gebruikers.

Op de bebording is duidelijk aangegeven dat honden niet zijn toegestaan op het fietspad. Dit is ook opgenomen in voorschrift 6 van onze beschikking. Onze toezichthouders zullen de gemeente Kampen er op aanspreken, indien dit voorschrift onvoldoende wordt nageleefd. Het ontwerp-besluit hoeft naar ons inziens daarom op dit onderdeel niet te worden aangepast.

⁶⁵ Mail van 9-juni 2021 van de gemeente Kampen met kenmerk D2021-06-001878.

Onze reactie op Zienswijze 5: geen recreatieve verblijfsmogelijkheden langs het (fiets)pad

Wij zijn het eens met de zienswijze dat er geen sprake moet zijn van recreatieve verblijfsmogelijkheden langs het fietspad om verstoring zoveel als mogelijk te voorkomen. Uit de aanvraag van de vergunning blijkt dat dergelijke voorzieningen ook niet zijn aangevraagd, en hiermee ook niet door ons vergund. In een reactie van Ecogroen op de zienswijzen, namens gemeente Kampen⁶⁶, wordt ook bevestigd dat er geen recreatieve verblijfsvoorzieningen, zoals bankjes of uitkijkpunten, zijn gepland langs het (fiets)pad tracé. Extra voorschriften om dit te borgen zijn derhalve niet noodzakelijk. Het ontwerp-besluit hoeft hierop niet te worden aangepast.

Indien gemeente Kampen of anderen voornemens zijn nieuwe recreatieve voorzieningen te plaatsen langs het fietspad, dienen deze aan ons te worden voorgelegd en te worden beoordeeld op vergunningplicht/ontheffingplicht Wet natuurbescherming.

Onze reactie op Zienswijze 6: broedlocatie zeearend

Wij waren nog niet op de hoogte van deze nieuwe (potentiële) broedlocatie van het de Zeearend in het 'Zwarte Meer'. De Zeearend is echter geen kwalificerende soort voor dit Natura 2000-gebied. In het kader van deze vergunningaanvraag Wet natuurbescherming – onderdeel Gebiedsbescherming/Natura 2000 is de aanwezigheid van het nest van deze soort geen grond om de effecten hiervan op het Natura 2000-gebied nader inzichtelijk te maken en eventueel de aanvraag hierop te weigeren of nadere voorschriften aan ons besluit toe te voegen.

Wel is de Zeearend een beschermde soort vanuit de Wet natuurbescherming –onderdeel Soortenbescherming en is de Zeearend opgenomen in de lijst van jaarrond beschermde nesten in Overijssel. Vanuit de Wet natuurbescherming –onderdeel Soortenbescherming moet worden getoetst of het fietspad tot verstoring van deze vaste verblijfplaats van deze soort leidt, ofwel tot een overtreding van de verbodsbepaling uit de wet, en dus tot een noodzaak van een ontheffing. Ecogroen heeft, namens de gemeente Kampen, hierop onderstaande reactie gegeven:

"De provincie en de gemeente Kampen waren nog niet op de hoogte van deze nieuwe vestiging van zeearend. Op basis van de bijgevoegde kaart in de zienswijze blijkt dat de verwachte nestlocatie op 200 meter afstand van het fietspad die op de teen (achter de dijk) ligt. Het tracé van het fietspad dat op de dijk ligt, ligt op een afstand van circa 1.300 meter van het nest. Voor Natura 2000-gebied Zwarte Meer zijn geen instandhoudingsdoelen opgesteld voor Zeearend, waardoor geen aanpassing van de verleende vergunning vereist is.

Hoewel de aanwezigheid van het zeearendnest niet relevant is voor de vergunning, is zeearend sinds 2019 wel opgenomen op de lijst met jaarrond beschermde nesten van vogels in Overijssel. Hiermee is het aanwezige zeearendnest ook jaarrond beschermd.

In Roemenië wordt – evenals in Duitsland – een afstand gehanteerd die in acht moet worden gehouden om verstoring te voorkomen van 300 meter⁶⁷. Probst en Gaborik geven tevens verstoringsafstand van 400 meter en 500 meter voor respectievelijk Hongarije en Kroatië. In Schotland wordt een verstoringsafstand gehanteerd van 250-500 meter, waarbij menselijke activiteit door beheerders en recreanten is toegestaan vanaf 250 meter⁶⁸. Dementavičius & Rimgaudas Treinys⁶⁹ hebben onderzoek gedaan naar het gebruik van nesten door zeearenden buiten het broedseizoen. Op basis van deze studie adviseren zij het gehele jaar een zone van 300 meter vrij te houden van boskap activiteiten rond een nestplaats, behalve in de periode 1 november tot 20 januari, omdat dan de binding met het nest dan zwak is. In Brandenburg (Duitsland) is voorgeschreven dat binnen 300 meter van nesten van grote vogels zoals de zeearend geen jachtinrichtingen (zoals een hoogzit) gebouwd mogen worden⁷⁰.

⁶⁶ Mail Ecogroen, namens gemeente Kampen, van 30 april 2021, Kenmerk 2021-0122930.

⁶⁷ Probst, R. & A. Gaborik (2011). "Action Plan for the conservation of the White-tailed Sea Eagle (*Haliaeetus albicilla*) along the Danube." Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats (Bern Convention). Nature and Environment.

⁶⁸ Kortland, K., R. Evans, A. Douse, & G. Patterson (2011). "Managing forests for white-tailed eagles." Practice Note-Forestry Commission (101).

⁶⁹ Dementavičius, D. & R. Treinys (2009). "Nest-site Attendance of the Resident White-tailed Sea Eagle (*Haliaeetus albicilla*) Outside the Breeding Season." Acta Zoologica Lituanica 19 (1):10-17. doi: 10.2478/v10043-009-0004-9.

⁷⁰ Langgemach, T., M. Thoms, B. Litzkow, & A. Stein (2008). "Horstschutz in Brandenburg." Ber Vogelschutz 45:39-50

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat een afstand van 300 meter als verstoringsafstand voor de zeearend aangehouden kan worden. Buiten de kwetsbare broedperiode (februari tot en met juni) kan een kleinere zone gehanteerd worden, zeker in de periode november-januari.

Hoewel het fietspad voor een gedeelte (op de teen van de dijk) binnen 300 meter van de nestlocatie is gelegen, leidt het gebruik van het fietspad vanwege de afschermende werking van de dijk en de toegangsrestricties om op het fietspad te blijven, niet tot een wezenlijke verstoring van het zeearendnest (bijvoorbeeld leidend tot het verlaten van het nest)."

Wij delen de conclusie van Ecogroen, dat op basis van de bekende verstoringafstanden voor deze soort, de tussenliggende dijk op dit traject en de geldende beperkingen ten aanzien van het lopen op de dijk op dit traject niet tot wezenlijke verstoring van dit zeearendnest zal leiden en dat hiervoor daarom ook geen ontheffing noodzakelijk is.

C SLOTCONCLUSIE NATURA 2000-GEBIEDEN

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde vergunning voor de aanleg en het gebruik van het fietspad langs de Zwarte Meerdijk in Kampen te verlenen.

De zienswijzen van Stichting Natuur en Milieu Overijssel, namens Natuurmonumenten, hebben geleid tot een aanpassing van de bebording langs het fietspad. Deze aangepaste bebording is opgenomen in bijlage 5 van ons definitieve besluit.

Het project brengt de instandhoudingsdoelen voor de betrokken Natura 2000-gebieden 'Zwarte Meer' en 'Ketelmeer & Vossemeer' niet in gevaar. Vergunning in het kader van de Wnb kan worden verleend. Om de kwaliteit van habitats te borgen worden aan de vergunning voorschriften verbonden.

BIJLAGE 3 - Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer'

Gebiedsbeschrijving

Het Zwarte Meer ligt in de voormalige IJsseldelta tussen de Noordoostpolder en het Kampereiland. Het is een groot, ondiep randmeer dat grotendeels bestaat uit open water met lokaal watervegetaties van voedselrijke milieus. Aan de zuidkant ligt een groot rietmoeras, in het oostelijk deel een kunstmatig eiland (het Vogeleiland) en enkele restanten van biezenvelden. Langs de oevers zijn brede rietkragen en moerasvegetaties aanwezig. Plaatselijk komen grote zeggenmoerassen van voedselrijke milieus voor. De graslanden bestaan voor een groot deel uit typen van (matig) voedselrijke standplaatsen, overstromingsgraslanden met kievitsbloemen, kamgrasweiden en glanshaverhooilanden. Verder komen op de oevers struwelen, (hakhout)bosjes en natuurlijke en gegraven kolken voor.

Doelstellingen

In onderstaande tabellen zijn de doelstellingen voor de habitattypen, soorten en vogels weergegeven. Zij hebben gezamenlijk de begrenzing van dit Natura 2000-gebied bepaald. De doelstellingen zijn gericht op de leefgebieden van plantengemeenschappen (habitattypen) en soorten. Op basis van de regels vanuit Europa, vertaalt in de Nederlandse wetgeving, mag er geen verslechtering optreden van leefgebieden van soorten en/of plantengemeenschappen. Dat wordt beoordeeld ten opzichte van de datum waarop dit gebied onder de bescherming werd gebracht van de Europese Vogelrichtlijn (18 juli 1995) danwel de Europese Habitatrichtlijn (7 december 2004). Voor zover er sprake is van een behoudsdoelstelling moet dit gezien worden als een minimumeis.

Doelstellingen voor habitattypen

		Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3150	meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>
H6430A	ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	--	>	>

Toelichting symbolen:

SVI -- zeer ongunstig; - matig gunstig, + gunstig)

= Behoudsdoelstelling

> Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Doelstellingen voor habitatsoorten

		Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
H1145	grote modderkruiper	-	=	=	=
H1149	kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1163	rivierdonderpad	-	=	=	=
H1318	meervleermuis	-	=	=	=

Toelichting symbolen:

SVI -- zeer ongunstig; - matig gunstig, + gunstig)

= Behoudsdoelstelling

> Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Doelstellingen voor broedvogels

		Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Draagkracht voor aantal broedparen ⁷¹
A021	roerdomp	--	>	>	6
A029	purperreiger	--	>	>	20
A119	porseleinhoen	--	>	>	7
A292	snor	--	>	>	50
A295	rietzanger	-	=	=	270
A298	grote karekiet	--	>	>	40

Toelichting symbolen:

SVI -- zeer ongunstig; - matig gunstig, + gunstig

= Behoudsdoelstelling

> Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Doelstellingen voor niet-broedvogels

		Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Draagkracht voor aantal vogels ⁷²	Functie gebied
A005	fuut	-	=	=	170	f
A017	aalscholver	+	=	=	300	f
A034	lepelaar	+	=	=	3	f
A037	kleine zwaan	-	=	=	2	f/s
A039	toendrarietgans	+	=	=	Behoud	s
A041	kolgans	+	=	=	740	f/s

⁷¹ Het betreft een 'ten minste' doelstelling en is het minimum dat aanwezig moet zijn

⁷² Aantallen betreffen een seizoensgemiddelde m.u.v. Visarend. Voor deze soort betreft het een seizoensmaximum. Het seizoensgemiddelde is het gemiddelde aantal in een gebied aanwezige vogels over het gehele seizoen, berekend aan de hand van maandelijks uitgevoerde tellingen over een reeks seizoenen (1999/2000-2003/2004).

		Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Draagkracht voor aantal vogels ⁷²	Functie gebied
A043	grauwe gans	+	=	=	630	f/s
A050	smient	+	=	=	1300	s
A051	krakeend	+	=	=	90	f
A052	wintertaling	-	=	=	470	f
A054	pijlstaart	-	=	=	10	f
A056	slobeend	+	=	=	10	f
A059	tafeleend	--	=	=	240	f
A061	kuifeend	-	=	=	1700	f
A125	meerkoet	-	=	=	1800	f
A156	grutto	--	=	=	behoud	s
A197	zwarte stern	--	=	=	10	f

Toelichting symbolen:

SVI -- zeer ongunstig; - matig gunstig, + gunstig)

= Behoudsdoelstelling

s betreft slaappleatsfunctie

f betreft foerageerfunctie

Natura 2000-gebied 'Ketelmeer & Vossemeer'

Gebiedsbeschrijving

Het gebied Ketelmeer en Vossemeer bestaat uit een uitgestrekt zoetwatermeer, zand- en modderbanken en moerasvegetatie. De meren kregen in 1957 hun huidige vorm na de aanleg van de dijken rond Oostelijk Flevoland. Het Ketelmeer heeft een gemiddelde diepte van -2.9 meter NAP en heeft een slib- en zavelrijke bodem. Het is daarmee relatief diep en heeft alleen in het oostelijk deel omvangrijke ondiepten met waterplanten. In het oosten van het gebied is sprake van grote peildynamiek als gevolg van op- en afwaaiing. Daardoor kon de oorspronkelijke land-waterovergang met uitgestrekte zones waterriet gedeeltelijk in stand blijven. In het oostelijke deel zijn in 1997 en 2002 eilandjes aangelegd, het geheel bestaat nu uit zand- en slikplaten, rietvelden en geulen. Het Vossemeer vormt een verbinding tussen het Ketelmeer en de Veluwerandmeren, en ontvangt het meeste water via de Roggebotsluis uit het Drontermeer. Het Vossemeer is veel zandiger dan het Ketelmeer en is buiten de vaargeul grotendeels minder dan een meter diep. In 1997 is er een moeraszone aangelegd.

Doelstellingen

In de onderstaande tabellen ziet u een lijst met alle broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten, waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. Per soort is een oordeel gegeven over de landelijke staat van instandhouding. Deze beoordeling is afkomstig uit de profielen/doelendocument. Tevens is het belang van het gebied aangegeven. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingdoelen op gebiedsniveau. Zo is uiteindelijk per Natura 2000-gebied de instandhoudingsdoelstelling wat betreft de oppervlakte en kwaliteit van het gebied weergegeven. De gebiedsdoelen zijn geformuleerd in termen van behoud, verbetering van de kwaliteit en uitbreiding verspreiding.

Doelstellingen voor broedvogels

		Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Draagkracht voor aantal broedparen ⁷³
A021	roerdomp	--	>	>	5
A119	porseleinhoen	--	>	>	4
A298	grote karekiet	--	>	>	40

Toelichting symbolen:

SVI -- zeer ongunstig; - matig gunstig, + gunstig

= Behoudsdoelstelling

> Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

⁷³ Het betreft een 'ten minste' doelstelling en is het minimum dat aanwezig moet zijn

Doelstellingen voor niet-broedvogels

		Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Draagkracht voor aantal vogels ⁷⁴	Functie gebied
A005	fuut	-	=	=	350	f
A017	aalscholver	+	=	=	870	f/s
A034	lepelaar	+	=	=	8	f
A037	kleine zwaan	-	=	=	5	f/s
A039	toendrarietgans	+	=	=	Behoud	s
A041	kolgans	+	=	=	220	f/s
A043	grauwe gans	+	=	=	680	f/s
A051	krakeend	+	=	=	160	f
A052	wintertaling	-	=	=	360	f
A054	pijlstaart	-	=	=	50	f
A059	tafeleend	--	=	=	350	f
A061	kuifeend	-	=	=	4500	f
A068	nonnetje	-	=	=	30	f
A070	grote zaagbek	--	=	=	70	f
A094	visarend	+	=	=	3	f
A125	meerkoet	-	=	=	1700	f
A156	grutto	--	=	=	20	f/s
A190	reuzenstern	+	=	=	10	f/s

Toelichting symbolen:

SVI -- zeer ongunstig; - matig gunstig, + gunstig)

= Behoudsdoelstelling

s betreft slaapplaatsfunctie

f betreft foerageerfunctie

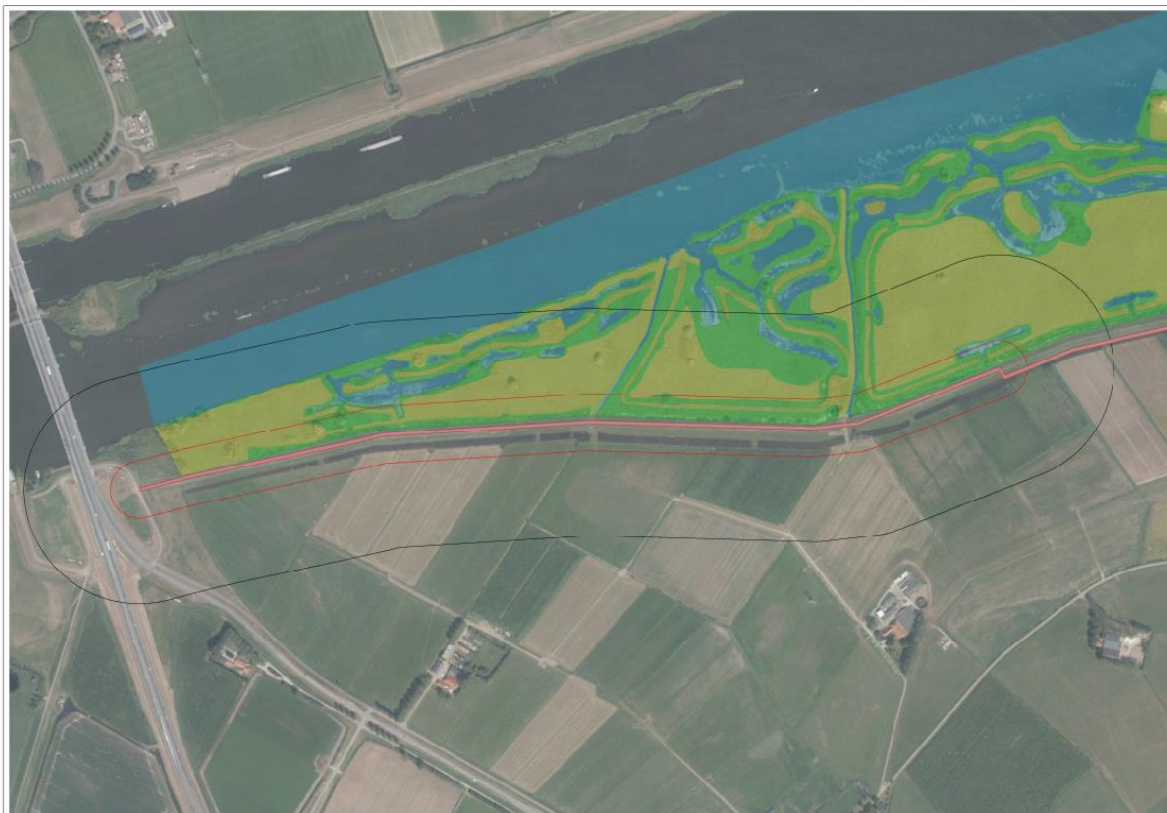
⁷⁴ Aantallen betreffen een seizoensgemiddelde m.u.v. Visarend. Voor deze soort betreft het een seizoensmaximum. Het seizoensgemiddelde is het gemiddelde aantal in een gebied aanwezige vogels over het gehele seizoen, berekend aan de hand van maandelijks uitgevoerde tellingen over een reeks seizoenen (1999/2000-2003/2004).

BIJLAGE 4 – Verstoringscontouren broedvogels

In deze bijlage zijn de in de aanvraag gehanteerde verstoringscontouren voor verschillende broedvogels weergegeven in de gebruiksfase van het fietspad. Voor de verstoringscontour van de Purperreiger wordt verwezen naar bijlage 3 van de aanvullende notitie van Ecogroen⁷⁵.

Verstoringscontour fietspad Roerdomp

Verstoringscontouren van 50 (rood) en 200 meter (zwart) ten opzichte van het fietspadtracé en de verschillende onderdelen van het leefgebied van roerdomp (blauw: open water; groen: waterriet en geel: overig rietland).

⁷⁵ Ecogroen, 26 januari 2021. Notitie beantwoorden vragen vergunningsaanvraag aanleg fietspad Zwarte Meerdijk (zaaknummer 6042603). Kenmerk 19-289A.

Verstoringscontour fietspad voor Grote karkiet, Snor en Rietzanger

Verstoringscontouren van 25 meter (rood) ten opzichte van het fietspadtracé en de verschillende onderdelen van het leefgebied van Grote karekiet, Snor en Rietzanger (blauw: open water; groen: waterriet en geel: overige rietland).

Verstoringscontour Porseleinhoen, inclusief potentiële nesthabitats

Verstoringscontour van 100 meter (rood) ten opzichte van het fietspadtracé en de belangrijkste leefgebieden van het Porseleinhoen (groen: waterriet) en overige gebieden in het rietland (blauw: open water en geel: overig rietland).

Met de zwarte cirkels zijn potentiële territoria van het Porseleinhoen aangegeven.

**BIJLAGE 5 – Aangevraagde locaties verkeersborden langs fietspad en hekwerk ter afsluiting
Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer'**

